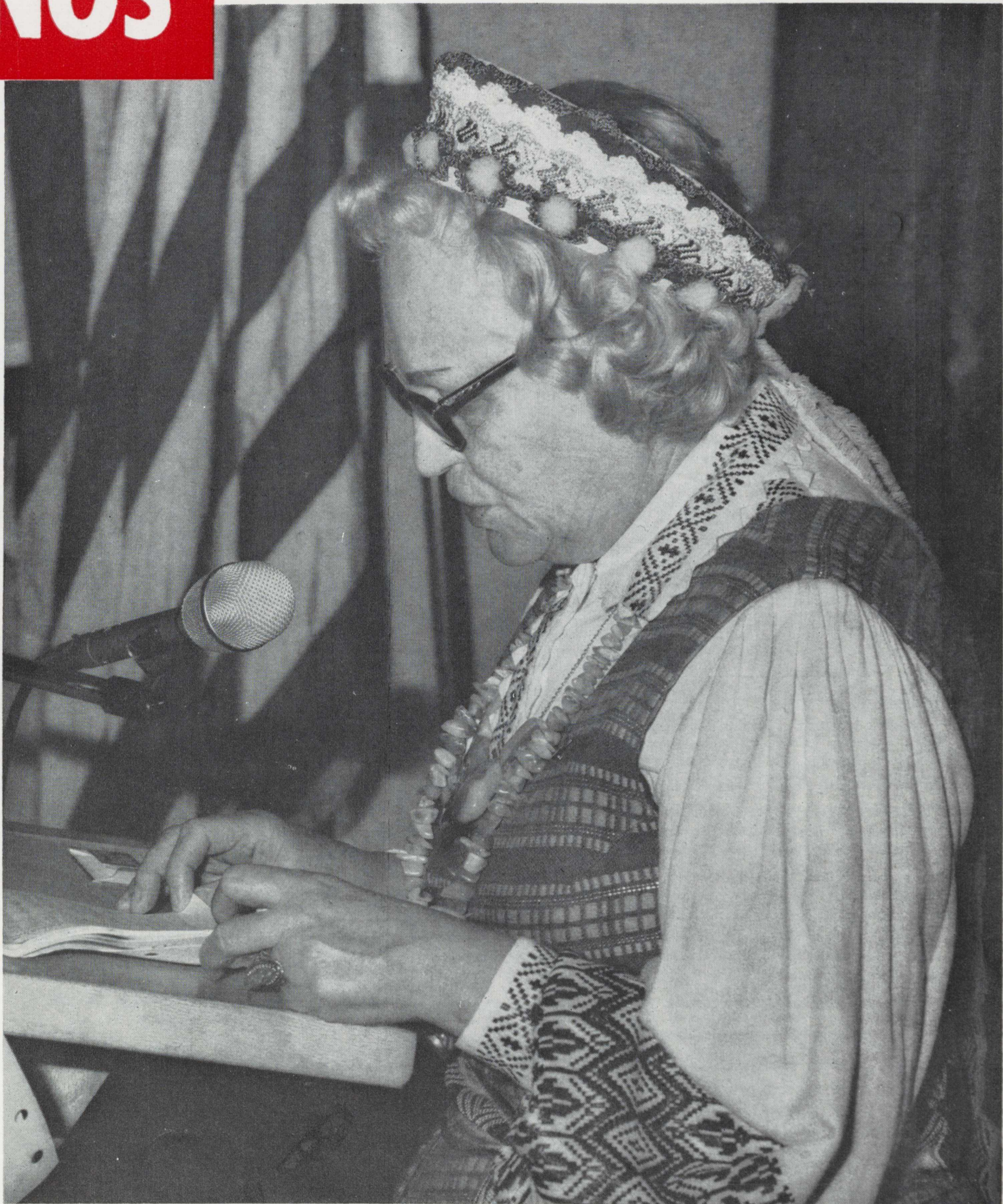

LIETUVIŲ
DIENOS

E. JUCIUTĖ, AUTORĖ KNYGOS "PĖDOS MIRTIES ZONOJE"

LITHUANIAN DAYS
FEBRUARY 1980

1980 M. VASARIO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1980, vasaris Nr. 2 (301)
February, 1980 No. 2 (301)

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCIŅĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Anglų k. Redaktorius/English Editor

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.80 Single Copy \$1.80

Prenumerata \$18.00, Kanadoje \$20.00
Subscription \$18.00 Per Year, Canada \$20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription \$30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

ELENA JUCIUTĖ

Elena Juciute was born in 1911 in Sveksna, Lithuania. Her parents worked on rented farm land. Elena's life was not an easy one, particularly after her father died when she was only seven years old.

She studied at Sveksna's high school "Saule" and in 1932 entered the University of Kaunas School of Mathematics. She obtained her teaching credential and taught at various schools in Lithuania.

After World War II, when the Soviet Union occupied Lithuania for the second time, Elena taught at the junior high school in Pilviskiai where she was arrested in 1949 and deported to Siberia. She was sentenced to 10 years of hard labor but, after seven years, she was released from the labor camp and returned to Lithuania. Back home, she struggled to survive. She could not find a place to live nor find decent work. Her wage was so low as a chemical laboratory assistant in a high school that she could not make a living and had to be assisted by her sister in the United States through Carelike packages. By tremendous effort, she obtained permission to leave Lithuania and in 1966 she arrived in Boston, Massachusetts. She continues to live in Boston with her sister.

BACK COVER

Milwaukee's Public Museum exhibits a typical room as might be seen around the turn of the century in Lithuania Minor.

—Photo by Milwaukee Public Museum

NOTICE TO OUR CANADIAN
SUBSCRIBERS

In making remittances for subscriptions to "Lithuanian Days," please make out your checks in the following amounts:

On U.S. Banks—\$18.00
On Canadian Bank Checks-U.S. dollars—\$20.00.

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

PsL

<i>Dr. D. Krivickas</i> Lietuvos politinė situacija šių dienų įvykių šviesoje	3
<i>D. Mickutė-Mitkienė</i> Vasariui, eilėraštis.	4
<i>Elena Juciutė</i> Nepavarkime kovoje už Lietuvos laisvę.	5-6-7
Jungtinių Amerikos Pabaltiečių Komiteto veiklos apžvalga.	8
<i>Dr. S. A. Bačkis</i> Žodžiai į Lietuvą.	9
Vilniaus Diena Clevelande.	9
<i>Kun. dr. J. Prunskis</i> Amerikos Lietuvių spaudos šimtmetis. .	10
Pabaiga.	
200 įsimylėjusių į jaunimą.	11
<i>Vytautas Janušonis</i> Europietiškas kaimelis ir lietuviškas kambarys.	12
<i>Paul G. Brandao novelė</i> Medžio paslaptis. Vertė P. Gaučys. .	14
<i>Zenta Tenisonaitė</i> Originali poezija ir Vertimai iš F. Timmermans.	15
<i>Ignas Madziukas</i> Lietuvos politikos vingiai. J. Venclovos knygos recenzija.	16

ENGLISH SECTION

Elena Juciute	2
U.S. State Department Hedges on Lithuanian Legation Bill	17
JBANC Annual Meeting	17
The Invocation of a Siberian Refugee	18
Secretary of State Cyrus Vance's Letter	18
On the Lithuanian Wave Length, By Vyt. Sirvydas	18
Book Review—"The Golden Steed," by Zivile Gimbutas	19
A Lithuanian Wedding	20
Lithuania in Philately, by Antanas Bernotas	21
Two New Members Join Lithuanian Helsinki Group	21

Dail. P. Kalpoko pieštas paveikslas Lietuvos Atstovybėje Washingtone. —

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą Lietuvių Valstybės Tarybai skaito dr. Jonas Basanavičius.

Pirmoje eil. kairėje pusėje sėdi: Jurgis

Šaulys, Stasys Narutavičius, kun. Kazimieras Šaulys; dešinėje sėdi: kun. Vladas Mironas, Petras Klimas, Antanas Smetona, Justinas Staugaitis, Jonas Vileišis.

Stovi kairėje pusėje: Kazimieras Bizauskas, Donatas Malinauskas, Jonas Vailokaitis, kun. Alfonsas Petrusis, Saliamonas Banaitis; dešinėje pusėje: Pranas Dovydai-

tis, Aleksandras Stulginskis, Jokubas Šernas, Jonas Smilgevičius, Mykolas Biržiška, Steponas Kairys.

● Dr. J. Basanavičius reading the Lithuanian Declaration of Independence. — A painting by artist P. Kalpokas at the Lithuanian Legation in Washington, D.C.

LIETUVOS POLITINĖ SITUACIJA ŠIŲ DIENŲ ĮVYKIŲ ŠVIESOJE

Dr. D. Krivickas

Švenčiant vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventę, dera prisiminti ne tik Nepriklausomybės akto reikšmę, bet taip pat žvilgterėti į okupuotos Lietuvos būklę ir ateities perspektyvas.

Vasario 16 d. aktas yra vilties ir pasiryžimo aktas, tautos apsisprendimo organinis aktas, valstybės atkūrimo pirminis aktas, pagrįstas visuotinai pripažinta tautų apsisprendimo teise. Šio akto signatarai kvietė tautą imtis žygių organizuoti savo valstybę. Tuometinė karta atsiliepė į šį kvietimą ir Vasario 16 d. akto idėja tapo kūnu.

1940 m. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, lietuvių tautos suvereninės galios vykdymas tapo sukliudytas. Tačiau Lietuva kaip valstybė neišnyko, nes daugelis laisvojo pasaulio valstybių iki šiol nepripažįsta sovietinės aneksijos. Šio nepripažinimo veikliausiu ir reikšmingiausiu reiškėju yra JAV. Šia proga norėtume atkreipti dėmesį į Valstybės Departamento išleistą pareiškimą 1979 m. liepos mėn., liečiantį JAV politiką Baltijos valstybių atžvilgiu, kurio pagrindiniai punktai skamba taip:

“1. **Pagrindas.** Jungtinės Valstybės nepripažįsta prievartinio ir neteisėto Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą 1940

m. Kaip nepripažinimo politikos išvada, mes pripažįstame ir tęsiame santykiavimą su atstovais diplomatais, paskirtais trijų nepriklausomų Baltijos vyriausybių. Estijos, Latvijos ir Lietuvos *charges d'affaires* naudojami pilnomis diplomatinėmis privilegijomis ir imunitetais. Jų rolė yra palaikyti laisvos Estijos, Latvijos ir Lietuvos idėją.

2. **Baltijos diplomatinės misijos.** Baltijos atstovybės Jungtinėse Valstybėse yra svarbūs simboliai Baltijos tautoms. Mūsų nuolatinis pripažinimas ir akreditavimas jų diplomatinėse atstovybėse yra vienas iš pareiškimų mūsų nepripažinimo politikos. Tačiau mes nelaikome atstovybių vyriausybėmis.

5. **Nepripažinimo reikšmė.** Mums tapo pakartotinai aišku, kad po 1940 metų daugelis žmonių Baltijos valstybėse žiūri į mūsų nepripažinimo politiką, kaip užuominą, kad mes jų nepamiršome, ir kaip ateities vilties simbolį. Mes jaučiame, kad laikotarpyje po Helsinkio Baigiamojo Akto, ryšium su pasaulyje padidėjusiu žmogaus teisėmis — Baltijos politika pasilieka svarbi ir reikšminga Jungtinių Valstybių bendros politikos interesams”.

Šiame pareiškime ypatingai pabrėžti du momentai, kad Baltijos atstovybių rolė yra palaikyti laisvos Estijos, Latvijos ir Lietuvos idėją ir, kad nepripažinimo politika yra ateities vilties simbolis. Tai rodo, kad JAV laiko laisvės idėją gyva. Tai yra tarytum priminimas, kad kova už Lietuvos ir kitų baltiečių laisvę turi būti tęsiama.

1979 m. bėgyje pasaulinės krizės simptomai pradėjo vis stipriau reikštis. Revoliucija Irane vulkanizavo islamo pasaulį. Jos pasėkoje JAV ambasada Teherane buvo užimta ir 50 Amerikos diplomatinės atstovybės pareigūnų paimti įkaitais, Pakistane sudeginta atstovybė, Mekoje islamo religijos šalininkų tarpe užvirė ginkluota kova ir t.t. Iš antros pusės neramumų židinius savo žygiais kurstė Sovietų Sąjunga, remdama Vietnamo invaziją, palaikydama Kubos intervenciją Etiopijoje, o taip pat pietų Jemeno ataką prieš šiaurės Jemeną, išplėsdama savo kovos dalinius Kuboje ir pagaliau okupuodama Afganistaną.

Afganistano invazija sukrėtė JAV visuomenę. Sovietų žygis sudavė stiprų smūgį detantės politikai, kuri Carterio buvo praktikuojama per pastaruosius trejus metus. Amerikos reakcija pasireiškė eksporto suvaržymais į Sovietų Sąjungą, karinio biudžeto didinimu, konvencinių karinių pajėgų stiprinimu Europoje. Pakeista lygaus kinų ir sovietų traktavimo politika: Kinijai suteiktas didžiausio palankumo traktavimas prekybos srityje ir pažadėta kai kurių karinės reikšmės techninių priemonių suvaržymų sušvelninimais. Ir pagaliau Prezidentas savo pranešime Kongresui paskelbė, kad bet koks “mėginimas pašalinių jėgų kontroliuoti Persijos įlankos sritį bus laikomas išpuoliu prieš JAV interesus ir kad toks išpuolis bus atremtas reikalingomis priemonėmis, įskaitant karines jėgas.”

Naujai paskelbta Carterio politika laikoma sulaikymo politika (containment). Invazija į Afganistaną sukėlė baimę, kad sekantis žingsnis gali būti Iranas, Pakistanas ar net Jugoslavija. Naujai Carterio politikai pilnai pritarė Anglija ir Kanada. Nato alijanso nariai susvyravo, kol pagaliau Vokietija ir Prancūzija nutarė reikalauti, kad sovietų karinės jėgos būtų atitrauktos iš Afganistano ir kad kitas panašus aktas padarys galą detantei.

Pasauliniai įvykiai, be abejo, randa atgarsio ir okupuotoje Lietuvoje. Po Helsinkio akto psirašymo perėjo tarytum elektrinė banga per visus sovietų kontroliuojamus kraštus, reikalaujant, kad šio akto nuostatai, liečiantys žmogaus teises, būtų pilnai vykdomi. Lietuvoje susidarė Helsinkio akto vykdymui sekti komitetas, tikinčiųjų teisėms ginti komitetas ir pagalau pasirodė 45 lietuvių, latvių ir estų pasirašyta peticija, reikalaujanti panaikinti Ribbentropo-Molotovo pakto padarinius ir atitraukti sovietų kariuomenę iš Baltijos kraštų. Taip pat žymiai išsiplėtė pagrindinė spauda. Visa tai rodo, kad kova prieš sovietų okupaciją intensyvėja, prisitaikant prie laiko ir vietos aplinkybių. Reakcija prieš sovietus auga ir kituose jų kontroliuojamuose kraš-

tuose. Taip pat reakcija prieš sovietų agresijos politiką, vadovaujant JAV, didėja. Susidarė nauja grėsminga tarptautinė situacija. Kuria kryptimi ji vystysis, šiandieną sunku pramatyti. Tik viena aišku, kad kovos frontas prieš sovietų agresiją yra sustiprėjęs.

Ryšium su sovietų invazija į Afganistaną, prisimenama sovietų karinių jėgų panaudojimas Rytų Berlyne 1953 m., Budapešte 1956 m., Prahoje 1968. Tačiau didžioji spauda vis dar pamiršta priminti sovietų karinę intervenciją 1940 m. į Suomiją ir tais pačiais metais į Lietuvą, Latviją ir Estiją.

D. Mickutė-Mitkienė

Vasariui

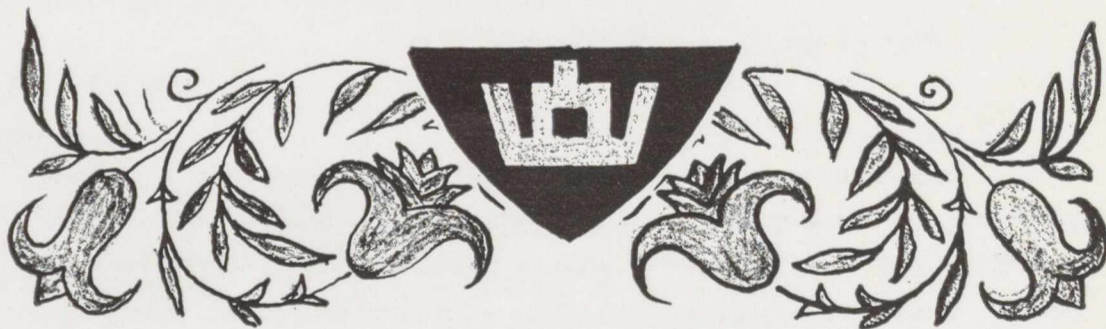
Vasari,
Mėnuo vėjų,
Pusnių, atlydžių,
Kai keliavai
Keliu slidžiu,
Tyliais rytmečiais
Apšarmojes,
Vėputinin
Klimpdamas
Kojom —

Tada:
Iš istorinio
Vilniaus
Suskambo
Meliodijos
Kilnios:
Būrys
Tautos Vyru
Rinktinių
Ten tarė:

Laisva bus Tėvynė!
Kas tuomet
Mūs tėviškėj darės,
Prisimeni
Mėnuo Vasari!

Tai menam ir mes,
Bet vėjų
Vergovinių rūstis,
Anų dienu
Laisvę užpustė...
Vasari,
Kinkyk
Naują vėją — Vakari,
Ir pūski Rytuosna,
Ir pūski, —
Iš Tėviškės mūsų
Tautos pavergėją
Išpūskil!

1980, vasario 16

NEPAVARKIME KOVOJE UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Kiekvienas susipratęs lietuvis vasario 16-tąją laiko didžiausia mūsų tautine švente. Tai mūsų Tautos Velykos, prisikėlimas po šimtmečių vergijos naujam, laisvam nepriklausomos valstybės gyvenimui.

Nesileidžiant į istorinius labirintus, vis dėlto, reikia paminėti, kad 1918 metų vasario 16-toji nėra Lietuvos valstybės įkūrimo data, kaip pvz. mūsų kaimynų — Latvijos ir Estijos. Tai yra Lietuvos valstybės *atkūrimo, atstatymo* data, nes Lietuvos valstybė jau egzistavo prieš 700 su viršum metų. Jos *įkūrimo* data priimta laikyti 1253-tieji metai, kai Didysis Lietuvos kunigaikštis Mindaugas karūnavosi Lietuvos karalium.

Be abejo, ir prieš tą karūnaciją Lietuvos valstybė jau yra egzistavusi, bet, nesant tikslių istorinių davinių, pasitenkinama minėta data.

Pirmieji Lietuvos nepriklausomybės metai buvo sunkūs, vargo, kovų, kūrimosi problemų metai, užtat ne visi mūsų tautos žmonės mokėjo džiaugtis ta sunkiai iškovota laisve. Laisvė, kaip ir sveikata, dažnai įvertinama tik tada, kai jos nebetenkama. Vargu ar mes čia sugebame įvertinti tą laisvę, kurią turime šiame krašte.

Tas Nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmetis neginčijamai buvo laimingiausias mūsų tautos istorijoje laikotarpis.

Deja, neilgai truko tos mūsų tautinės "Velykos" — vos porą dešimtmečių, — ir vėl sugrįžo mūsų kraštui, mūsų tautai "kančios savaitė" — žiaurios kančios epocha, kuri jau 40 metų tęsiasi, ir galo nematyti.

Mes, kurie esame laisvame pasaulyje, turime pakankamai laisvės, bet neturim tėvynės, daugelis atskirti ir nuo savo artimųjų, kenčiame nostalgiją ir rūpestį tėvynės vargais. Tie, kurie Tėvynėje, neturi jokios laisvės, nei žmoniškų gyvenimo sąlygų, kenčia persekiojimus, nutautinimą, nureliginimą, nužmoginimą, išnaudojimą ir genocidą. Klysta, kas mano, kad Lietuvos žmonės patenkinti ir nebenori laisvės. Jie priversti vaidinti patenkintus, jie nutildyti. Kas gali labiau norėti laisvės už pavergtąjį? Saujelė "kvislingų", karjeristų neatstovauja visai tautai. Ir tie "kvislingai", pataikūnai okupantui nepatikimi, už jų nugaros paprastai stovi okupantas raudonasis rusas. Gaila tų, kurie tik moraliniu nuosmūkiu perkasi bent kiek geresnį gyvenimą.

Grįžtant prie šios dienos šventės, reikia įvertinti laisvojo pasaulio lietuvių pastangas, kaip galima iškilmingiau atšvęsti šią dieną. Nors per ilgus metus, nesulaukiant

nieko naujo, išsisemia temos, kartojasi istoriniai daviniai ir menininkų dainos bei deklamacijos, bet vistiek toji diena suteikia dvasinio peno lietuviškai sielai, kenčiančiai tėvynės ilgesį.

Pavergtoji Lietuvoj Vasario 16-toji daugelio atšvenčiama tyliu malda. Kauno katedroj daugelis apeina keliais aplink altorių, virš kurio stovi didžiulis kryžius, atvežtas iš Šaričių bažnyčio, kuri jau seniai panaikinta. Pamini tarp ištikimų draugų ir darbovietėse, tik negarsiai pasikalba Vasario 16-tosios temom.

Prisimenu, juokais sakydavom Lietuvoje, kad didžiausi patriotai yra milicininkai ir saugumiečiai. Tie nekada nepamršta Vasario 16-tosios, iš anksto jai ruošiasi.

Vasario 16-toji švenčiama ir Gulago salyne — Sibire.

Prisimenu, iš ryto sveikindavome savas — lietuvaite, linkėdavome laisvės. Iš kokių siūlgalių ar skiautelių pasidarydavom ženkliukus — trispalvę, prisisegdavom prie vatinės.

Po darbo susirinkdavom po kelias, pasimelsdavom, pagiedodavom, padainuodavom, padeklamuodavom pritaikintų eilėraščių, pasikalbėdavom. Ten nereikėjo nieko bijoti, nes svetimosios nežinojo nei mūsų tautinių švenčių, nei mūsų vėliavos spalvų, o lietuvių šnipų, paprastai, nebūdavo.

Nepamirštama liko man pirmoji Vasario 16-toji, atvykus į Ameriką. Atvykau sausio priešpaskutinę dieną 1966 metais.

Elena Juciutė — mokytoja nepriklausomoje Lietuvoje.

Elena Juciute, former teacher in Independent Lithuania.

IŠ ELENOS JUCIUTĖS BIOGRAFIJOS

Elena Juciutė yra gimusi Žemaitijoje, Švėkšnos miestelyje, 1911 metais. Tėvai gyveno iš žemės darbo. Turėjo Švėkšnos miestelyje savo namą ir nuomavo žemės priemiestyje.

Elenutei esant septynerių metų, mirė tėvas, ir motina, likusi su trimis mažamečiais vaikais, vertėsi nelengvai.

Elenai lankant Švėkšnos progimnazijos I-ją klasę, (1925 m.), per gaisrą miestelyje sudegė Jucių namas. Vargais negalais Elena baigė Švėkšnos "Saulės" gimnaziją ir 1932 metų rudenį įstojo į V. D. Universitetą Kaune, matematikos-gamtos fakultetą.

Šalia studijų išlaikė prie Švietimo ministerijos pedagoginius egzaminus mokytojos cenzui įgyti. Po poros metų išėjo mokyti pradinėje mokykloje; po to buvo perkelta į progimnaziją, kur dėstė matematiką.

Po II pasaul. karo, bolševikams grįžtant į Lietuvą, Elena mokė Pilviškių progimnazijoje. 1949 metų sausio mėn. buvo areštuota už pagrindinio veiklą ir buvo kalinama Vilniaus saugumo ir Lukiškių kalėjime. Tais pačiais metais buvo išgabenta į Sibiro Gulago salyną. Pateko į Taišento apylinkės lagerį Irkutsko srity.

Maskvos teisme už akių buvo nuteista 10 metų darbo lagerio; 1956 m. po bylų peržiūros nuo likusios bausmės buvo atleista. Leista grįžti Lietuvon. Bet grįžusiai teko dėti daug pastangų ir pakelti daug vargo prisiregistruoti, gauti darbą ir kambarį. Gavo darbą gimnazijoje fizikos kabineto laborante už 30 rublių mėnesinės algos. Žinoma, iš tokio uždarbio buvo neįmanoma pragyventi ir teko verstis visokiais įmanomais būdais. Sesuo su motina buvo pasitraukusios į Vakarus. Motina mirė Vokietijoje 1948 metais; sesuo vėliau atvyko į JAV-bes, iš kur šelpė Eleną, gyvenančią Lietuvoje. Po trejų metų didelių pastangų, pagaliau Elenai pavyko gauti leidimą išvykti iš Lietuvos, ir ji Amerikon atvyko 1966 metais. Dabar gyvena Bostone.

Prieš keletą metų išleista jos "odisėja" buvo vienas labiausiai skaitomų kuryų.

E. Juciutė Sibire 1955 m. rudenį, 13-tame Selchoze, Taišete, Irkutsko sr.

E. Juciute in Siberia in the fall of 1955.

Netrukus ir toji šventė. Sužinojau, kad Bostone prie gubernatoriaus rūmų tą dieną bus pakelta Lietuvos vėliava. Nuvaziavau gerų žmonių padedama. Nedidelis būrelis lietuvių jau laukė Buvo darbo diena, žmonės dirba, mažai tesusirinko. Kai pamaciau kylančią aukštin Lietuvos trispalvę, išgirdau "Lietuva Tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme...". Ašaros aptemdė akis. Ten, savo Tėvynėj girdejome keiksmus, koliojimus: buržuazinė Lietuva, fašistinė Lietuva, banditų žemė... O čia, svetimam krašte, už jūrių-marių — *Lietuva — didvyrių žemė*. Sunku pergyventi tokį kontrastą. Už Lietuvos vėliavą, rastą namuose, teisė 10 metų katorgos, o čia mūsų vėliava gerbiama, plevėsuoja prie gubernatoriaus rūmų. Toks lūžis iš karto neįmanoma ramiai pakelti, tik laikas prigesina visokius sunkius pergyvenimus, prisiminimus ir palyginimus.

Tačiau Lietuvos žmonių sunki dalia, matytos nekaltų žmonių kančios visai negali išdilti iš atminties, nors jau nemažai metų pragyvenau ramiai šioje laisvės šaly.

Lietuva šiandieną daugelio mūsų tautiečių lūpose ir širdyje. Ta proga nepamirškime pakratyti savo sąžinę, paklauskim savęs, ką gera per šiuos metus padariau pavergtai Tėvų žemei?

Visi jaučiamės patriotais, bet ne visi vienodai suprantame patriotizmą. Yra manančių, kad mylėti tėvynę užtenka ilgėtis sodybu ir miškų su gegutėmis, lakštingalomis, vieversiais; upių ir ežerų gėlėtai krantais ir viso, kas mus džiugino, kas lengvino mūsų gyvenimą tenai.

Atsitiktinai sušnekus su vienu lietuviu patriotinėm temom, jis pasakė: "Svarbu žemė!" Nebijokim, žemės į Sibirą neišveš, daugiau rūpinkimės tauta, ji yra pavojuje! Iš tikrųjų, ne žemė, bet mūsų tauta šaukia: S.O.S. (Tai skęstančių šauksmas).

Ilgų metų izoliacija nuo tautos kamieno, žiauriai skirtingos vienu ir kitu gyvenimo sąlygos mus visiškai išskyrė. Kai bent kiek pralaisvėjo susisiekimai ir pradėjome lankyti vieni kitus, pasirodė liūdna padėtis: mes nebėsuprantam vieni kitų, nebesikalbam, kaip Babilono bokšto statytojai. Ir nėra ko labai stebėtis. Laisvojo pasaulio žmonės gyvena normalų laisvą gyvenimą, o anie visą laiką gyvena persekiojami, skurde, kalėjimuose, baimėje dieną ir naktį. Tą baimę iš ten kiekvienas vežasi kartu su savim, išskyrus tuos, kuriems nebereikia grįžti. Toji baimė įaugus jiems į kūną, kraują ir sielos gelmes. Ar tokie gali rasti bendrą kalbą su laisvėje gyvenančiais žmonėmis? Ir šio pasaulio žmonėms sunku anuos suprasti. Todėl visiškai pateisinamas pirmųjų bendravimo metų nepasitikėjimas vienu kitais. Tačiau šiuo metu, kada mūsų spauda mirga Lietuvos pogrindžio raštų skiltimis, kada LKB-čios Kronikų jau iš-

leidžiama penkta knyga, o "Aušros", rodo, trečia, dar ir kitokių ašarom ir krauju raštų dokumentų, kurie prašosi skaityti ir leidžiami, dabar nebegalima pateisinti tų, kurie meta akmenį į pavergtą brolių, neturintį jokios nei žodžio, nei veiksmo laisvės. Nebepateisinami tie, kurie nesistengia išmokti atskirti pavergėją nuo pavergtojo. Dabar tam jau yra sąlygos ir atėjęs laikas. Nebegalima pateisinti tų, kurie pavergtuosius daro "atpirkimo ožiu" už savo nesantaikas.

Pavergtoji Lietuva, nors ir nukraujavusi, bet nėra mirusi. Lietuvių tauta tebėra ne tik gyva, bet ir kovojanti. Kovos dvasia tautoje yra pasilikusi ir perduota vėlesnėms kartoms. Vietoj žuvusių, vietoj kalinanųjų ir ištremtųjų stoja nauji didvyriai. Ir šiandien galingam okupantui, siekiančiam valdyti pasaulį, maža Lietuva, nuturiota, sunaikinta, prislėgta ir nužmoginta, sudaro nelauktų problemų.

Kas daryti okupantui su tuo pagadintu, neperauklėjamu, nepalaužiamu lietuviu, latviu, estu, ukrainiečiu? Visoki metodai jau išbandyti, kraujo ir ašarų upės išlietos, bet tikslas nepasiektas — jie gyvi ir dar kietesni, negu pirma. Atbuve katorgoj 10 ar net 25 metus, nebijo gauti kitą dozę. Maža to, jie ir toje Sibiro katorgoje apštalauja. Sušaudyti — nepatogu, nes jau dabar visos žinios išplaukia į platų pasaulį, nebeįmanoma paslėpti, kaip Stalino laikais. Jau ir Stalino laikų žudynės — nebe paslaptis. Nuvežti į lagerius Sibire, jie ir ten griaua "komunizmo" pamatus.

Visi žinome disidentą rusą Solženiciną, kuris ištremtas iš Rusijos atvyko į JAV ir, užsidaręs savo "pilyje", rašo knygą po knygoms, drebinančias Kremlių.

Solženicinas pats prisipažįsta buvęs tokiu pat komunistu, kaip ir visi kiti. Kas jį perauklėjo, kas jį padarė tokiu idealistu, koks jis yra šiandien? Ogi pabaltiečiai — estai, lietuviai... Dėl Stalino ūsų patekęs į Sibiro vergų lagerius, į tą jo vadinamą Gulago salyną — Sibire, jis atrado tuos mokytojus, kurie nukreipė jį į kovos ir pasiaukojimo kelią.

Ne jis vienas išėjo toks iš to Sibiro universiteto," jau čia Vakaruose yra daug tokių, kurie sovietams atrodė per daug pavojingi laikyti savo valstybės ribose. Nebežinodami, ką su jais daryti, išleido juos į laisvąjį pasaulį, galbūt, tikėdamiesi rasti progą ten juos sunaikinti arba deda viltis, kad Vakarų pasaulio dvasia juos nutildys. Bet ne visada jų lūkesčiai pasiteisina.

Nė viena tironija netvėrė amžinai, nebus amžina ir ši melu, smurtu, šantažu palaiškoma imperija. Jau net per ilgai ji egzistuoja. Ir tikrai nuostabu, kad ant "purvo" pastatytas komunistinis "rūmas" taip ilgai laikosi. Ne pasaptis, kad sovietinė imperija besilaiko tik šantažu, ginklų žvanginimu, grėsme kitų tautų laisvei ir su pagalba Vakarų ištižimo. Komunistinė ideologija jau yra subankrutavusi, nes vietoj žadėto "rojaus" darbininkams davė tik skurda, išnaudojimą, priepaūdą, lydimą nuolatinių baimės. Sibiro lageriuos rusės sakydavo: *Eto ne komunizm, eto banditizm!* (Tai ne komunizmas, tai banditizmas). Ir iš tikrųjų, sovietinėj sistemoj nėra nei komunizmo, nei socializmo, nei demokratijos, nors jie tais terminais žongleruoja. Ten yra aršiausia diktatūra, kurioje žmogus prievartaujamas, išnaudojamas negirdėtais metodais.

Su tokiu piktu ir galingu priešu maža, beginklė lietuvių tauta jau ketvirtą dešimt-

Taišetas, Irkutsko sritis. Politinių kalinių moterų brigada kelmų rovimo darbams (1955 m. gegužės mėn.). E. Juciutė pirmoji kairėje (juoda).

Women's work brigade in Taichete Labor Camp. E. Juciute, in black dress, is first from left.

metį veda nelygią kovą ir nesiduoda numarinama. "Juo labiau spausi, tuo labiau rėks", — sako priežodis. Kovoja seni, jauni, net ir vaikai, kaip žinome iš pogrindžio spaudos.

Caro priespaudos laikais reikėjo tautai žadintojų. Kaip žinome, tokiais buvo Basanavičius, Kudirka, Maironis, Šliūpas, Vaižgantas ir kt. Šiuo metu ten nebereikia žadintojų, tauta pati budi. Vasario 16-sios dvasia juose gyva, nors ir prislopinta rusiško komunisto batų. Progai pasitaikys, toji tautinė gyvybė prasiveržia ir į viešumą, nors ir žino, kad bus kruvinai nutildyta. Jauni patriotai nepaiso pasekmių.

Lietuvoje vėl užtekėjo "Aušra", tik ne ta, kurios mes visi laukiame. Tos "Aušros" jau šešiolika numerių mus pasiekė. Tai jų pačių sukurta "Aušra", lyg ir tęsinys anos caro priespaudoje švietusios Lietuvai "Aušros". Tai ne auksinė, tai kruvina "Aušra", už kurią pavergtiesiems gresia tardymai, kalėjimai, baisesni už carinius, o dažnai kančios ir mirtis. Bet aušrininkai nebijo. Jie išeina su plunksna prieš šautuvus, prieš tankus ir raketas, kaip Dovydas prieš milžiną, ir tas milžinas jų bijo.

Sovietiniai komunistai nebijo nei Dievo, nei velnio, nei Amerikos, bet bijo savo pavergtos, alkanos liaudies, bijo net ir vieno žmogaus, tokio, kuris nepabūgsta kan-

Prie tėvelio kapo, grįžus iš Sibiro. "Tai visa, kas man beliko..." (1956.7.1).

E. Juciute at her father's graveside upon her return from Siberia.

Elena Juciutė Bostone 1976 m.

Elena Juciute in Boston, 1976.

čios ir mirties. Stiprios asmenybės gąsdina pavergėjus.

Kremlius viešpačiai nepasisako savo rūpesčių. Jie ir bėdoj būdami, vaidina triumfuojančius, tuo stengdamiesi apgauti laisvajį pasaulį.

Tačiau ir pro visas propagandos miglas prasiveržia žinios, pranešančios, kad nacionalinis arba tautybių klausimas šiandien sovietų imperijai sudaro didelių rūpesčių. Atseit, pavergtų tautų nutautinimas nėra sėkmingas. Jie jaučia, kad pavergtų tautų pogrindiniai smūgiai darosi vis garsesni ir pavojingesni. Nei žiauriausiomis bausmėmis, nei vilionėmis nesiseka užgesinti nenumaldomo laisvės troškimo pavergtose tautose, jos nepaliaujamai veda "šaltąjį" karą ir nesijaučia pralaimėjusios. Ir mūsų tauta visą laiką jaučiasi karo stovyje. Iš tisa dešimtį metų lietuviai kariavo ginklu, dabar kovoja tik "šaltojo" karo ginklais, kurie ten nemažiau pavojingi ir draudžiami. Sunku jiems būtų be išėvijios pagalbos. Būkime tat jų talkininkais. Talkininkaukime jiems tokiais pat ginklais, kokiais jie kovoja tenai, t. y. propagandos ginklais, kurie mums čia nedraudžiami. Eikim į savus ir svetimtaučius su laikraščiais, knygomis, paskaitomis, laiškais ir pokalbiais. Tai efektyviausia pagalba pavergtiesiems. Mes esame rporas, kalbą už nutildytuosius, atlikime pareigą kenčiančiai pavergtai tautai, skelbkime visam pasauliui pavergtųjų nedalią.

Ir visokia mūsų veikla, mūsų šventės, minėjimai, mokyklos, įvairūs rengimai tarnauja ne tik mums patiems lietuvybei išlaikyti, bet turi platų atgarsį kenčiančioje tėvynėje. Prisimenu, kai dar buvau Lietuvoje, mėgiamiausia "Amerikos Balso"

programos dalis būdavo "Spaudos ir veiklos apžvalga" ne tik man, bet ir kitiems klausantiems. Taigi, mūsų veikla stiprina juos sunkioje kovoje. Lietuvių tauta nori išlikti gyva šiame smurto pasaulyje, smurto laikotarpyje, — tam reikalingos didelės pastangos, nuolatinė įtampa ir rizikinga kova. Kito kelio mums nėra nei čia, nei Tėvynėje. Jei mūsų tauta nori išlikti ir atgauti laisvę, ji turi būti dygliu, kurio niekas nenorėtų turėti po savo marškiniais. Mes turim būti kovojanti tauta, kovojanti už savo egzistenciją. Todėl ir lietuviai čia privalome kiekvienas nešti savo dalį į Tėvynės laisvės aruodą, kas ką gali, — kas maldą, kas dolerį, kas darbą, visi kuo nors galim padėti kenčiantiems skurdą ir persekiojimus. Nors okupantas visai varžo pagalbą pavergtiesiems, bet visvien iki šiol buvo galima ir materialinė pagalba saviesiems. (Nemokėti muitų, siųsti banderolėmis). Viena moteris už mažą dovaną daug dėkodama rašo: ". . .nors maža dovanėlė, bet mums teikia daug džiaugsmo, mes jaučiam, kad kas nors mumis rūpinasi, nori mums padėti, kad mes nesam užmiršti, apleisti. . ."

Nesvarbu, kokia bebūtų tarptautinė padėtis, mes turim tikėti savo pergale. Kas leidžiasi į kovą, nesitikėdamas jos laimėti, tas jau yra pralaimėjęs.

Nenusiminkim, kad okupacija tęsiasi taip ilgai, kad iki šiol beveik neturėjome žymesnio pasisekimo. Ne vienas pagalvo-

E. Juciutė Vasario 16-tos minėjimo metu Los Angeles. Stovi (iš k.) Janina Čekanauskienė, Elena Juciutė, Lietuvos gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas.

Elena Juciute with Honorary Consul V. Cekanauskas and Mrs. J. Cekanauskas at the commemoration of Lithuania's Independence Day celebration in Los Angeles. Foto L. Kanto

jam nebesulauksią tos išsiilgtos Tėvynės laisvės. Žinokime, kad tik žmogaus gyvenime dešimtmetis yra reikšmingas laiko tarpas, bet tautų, valstybių gyvenime ir šimtmetis nedaug ką reiškia. Pagaliau, nežinome, kas bus rytoj, kas už metų, kas už kelerių metų. Ne aš, tai kiti sulauks laisvės tebūnie tik tauta gyva.

“Ir tas laimingas, kurs užviltas karionėj kris, jei savo kūnu tapo tiltas kitiems atsiekt garbės pilis...”, — sako poetas.

Ne “garbės pilių” siekiame mes, tik laisvės pavergtai, kenčiančiai Tėvų žemei. Laimingi būsim, jei savo veikla tapsime tiltu kitiems tos laisvės atsiekti.

Lietuvių tauta yra sunkios dalios, visokių smūgių užgrūdinta tauta. Kenčiančiųjų Tėvynėje nenustebins nei geresnė, nei blogesnė diena. Jie viskam pasiruošę. Neturėtų ir mūsų čia palaužti jokie įvykiai. Nežinia, ką neša rytojus. Įvykiai ateina netikėtai, ne metais, bet dienomis. Tie, kurie iki šiol be širdgėlos prekiaavo kitų tautų laisve, šiandien jau verčiami susirūpinti savo saugumu. Sovietinis komunizmas vis arčiau atvežamas ant rusiškų tankų. Taip atvežė mums prieš 40 metų, paskutinėm dienom atvežė Afganistanui, ir dar veš kitiems, jei ratai nesugrius. Atvažiuo ant tankų, sovietai naujam krašte išžudo ir įkalina bent trečdalį gyventojų, o visus pasmerkia badui ir skurdui.

Afganistanas laimingesnis už mus, dėl jo sujudo visas laisvasis pasaulis, o kai mūsų tautą naikino, niekas “nežinojo” ir nenorėjo žinoti.

Kai šiuo metu įvykiai vystosi ne metais, bet dienomis ir valandomis, kai viršum laisvų Azijos tautų pakibo juodi debesys, mums nėra ko džiaugtis kitų nelaime. Tačiau žinokim, kad sujodus visoms pasaulio tautoms prieš agresorių, kurio piktus darbus dengusi kaukė jau nuplėšta, pro tų juodų debesų plyšius žybteli mums vilties kibirkštėlė, gal ir mūsų kenčiančios Tėvynės balsas ras atgarsį tarptautinėj tribūnoj, kur iki šiol mūsų balsas tebuvo šaukiąs tyruose. Todėl mūsų, išėivijos laisvajame pasaulyje, pareiga perduoti pasauliui kenčiančiųjų šauksmą, nes jie neturi balso. Dar kiekiau spauskim rankoj ruporą, šaukiantį S.O.S., — mus nutautina, mus nureligina, mus demoralizuoja, mus išnaudoja, mus kalina, mus žudo...

Dabar kaip tik mums patogus momentas, kai ir nematantieji pradeda praregėti. Turėkime vilties.

Kryžius, kurį neša ne tik tas spaudoje matytas basas kunigas į Kryžių kalną, bet ir visa Tauta, tikėkime — lems mūsų Tautai Priskėlimą.

Paskaita, laikyta Vasario 16 minėjime, surengtame Los Angeles ALTos skyriaus.

Jungtinių Amerikos Pabaltiečių Komiteto veiklos apžvalga

Jungtinis Amerikos Pabaltiečių Komitetas (Joint Baltic American National Committee) buvo įsteigtas 1961 m., kurio uždavinys yra daryti bendrus visų Amerikos pabaltiečių vardu žygius Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo pastangose.

Komitetą sudaro Amerikos Lietuvių Tarybos, Amerikos Latvių Tarybos ir Amerikos Estų Tarybos pirmininkai su jų įgaliotinais. Tarybų pirmininkai susirenka posėdžiams tik keletą kartų per metus, o jų įgaliotiniai posėdžiauja beveik kiekvieną savaitę.

Jau eilė metų, kai Komitetas samdo reikalų vedėją, kuris ir palaiko Washingtone nuolatinius asmeniškų ryšius su JAV Kongreso ir Administracijos įstaigomis.

Komitetui pirmininkauja kasmet iš eilės vienas iš Amerikos pabaltiečių tautinių tarybų pirmininkų. Praeitais metais Komiteto pirmininku buvo Amerikos Nacionalinės Latvių Tarybos pirmininkas Janis Riektins, o šiais metais Komiteto pirmininko pareigas perėmė Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas. Eilinius Komiteto posėdžius šauks ir jiems vadovaus ilgametis ALT įgaliotinis Washingtono dr. Jonas Genys, talkinamas p. E. Migonytės.

Praeitų metų pradžioj Amerikos Pabaltiečių Komitetas daug pastangų idėjo pasiruošiant plačios apimties konferencijai su Valstybės Departamento pareigūnais, kuri įvyko 1979 m. kovo mėn. 23 d. Septynių asmenų Pabaltiečių Komiteto delegaciją savo skaičiumi prašoko Valstybės Departamento ir kitų JAV įstaigų pareigūnai, kurių dalyvavo bent dešimtis.

Konferencijoj buvo smulkiai išdiskutuota visa eilė Pabaltijo valstybes liečiančių klausimų. Svarbiausia buvo paliestas tolimasis Pabaltijo valstybių diplomatinis atstovavimas ir 1980 m. Madrido konferencijos problemos.

Svarbų klausimą sudarė Lietuvos pasiuntinybės besibaigiančios lėšos, ką pavyko po gilių svarstymų tik pastaromis savaitėmis sutvarkyti, į šį reikalą įsijungiant ir Latvijos bei Estijos diplomatiniams atstovams.

Kaip anksčiau, taip ir praeitų metų sausio mėn. bėgyje Pabaltiečių Komitetas ap rūpino naujai išrinktus JAV Kongreso narius pagrindinėmis informacijomis apie Pabaltijo valstybių padėtį.

Prieš Komiteto metinį posėdį 1979 m. kovo mėn. 5 d. lietuvių latvių ir estų tarybos buvo aptarusios naujos Kongreso rezoliucijos tekstą, kuris buvo metinio posėdžio patvirtintas ir po įvairių keitimų buvo JAV Kongreso priimtas kaip H. Con. Res. 200, kurią Senatas nubalsavo tik paskutinėmis praeitų metų dienomis. Taigi, visų praeitų metų bėgyje Komitetui teko daug darbų koordinojant Amerikos lietuvių, latvių ir estų paramą šiai rezoliucijai pravesti.

Praeitų metų balandžio mėn. pabaigoj Komiteto atstovai turėjo susitikimą su Valstybės Departamento valdininku pasitarti kultūrinių mainų su Sovietų Sąjunga reikalais, liečiančiais Pabaltijo valstybes. Buvo sutarta, kad Komitetas bus painformuotas apie visus pabaltiečius, atvykstančius į šį kraštą pagal JAV ir Sovietų Sąjungos kultūrinių mainų programą.

Komiteto atstovai buvo susitikę su Tarpautinės radijo Tarybos (Board of International Broadcasting) atstovais prašyti, kad būtų sustiprintos pabaltiečių kalbomis radijo programos per Laisvosios Europos ir Laisvės radijo stotis. Komitetas dėjo pastangas su kitomis Amerikos etninių grupių organizacijomis, kad būtų padidintas finansavimas šioms radijo stotims. Šių pastangų poveikyje Kongrsm. E. Derwinski gavo užtikrinimą iš Atstovų Rūmų Lėšų Paskirstymo Komiteto (Appropriations Committee), kad papildomos lėšos būsiančios paskirtos, jei jos bus reikalingos.

Komitetas paruošė ir įteikė JAV Kongreso nariams memorandumą 40 metų sukakties nuo Molotovo-Ribbentropo Pakto pasirašymo proga, kas buvo sujungta su Pavergtų Tautų savaitės minėjimais.

Kuomet mus pasiekė žinios apie 45 pabaltiečių demaršą Maskvoje, reikalaujanti atšaukti Molotovo-Ribbentropo Paktą ir suteikti laisvę Pabaltijo tautoms, Komitetas darė pastangų per Kongresą, Valstybės Departamentą ir Maskvos korespondentus gauti apie šį reikalą smulkesnių žinių. Po kokių trijų savaičių Komitetui pavyko gauti iš Prancūzijos žinių agentūros Maskvoje (kurią Komitetas buvo anksčiau kontaktavęs) pilna 45 pabaltiečių demaršo tekstą su jį pasirašiusių pavardėmis, kas buvo perduota Amerikos pabaltiečių laikraščiams ir organizacijoms bei JAV Kongresui ir Valstybės Departamentui.

Kai Atstovų Rūmų Pašto Įstaigos Komitetas (House Post Office Committee) turėjo San Francisko mieste apklausinėjimą, kaip Sovietai elgiasi su pašto siuntomis, tai Pabaltiečių Komitetas pasirūpino, kad pabaltiečių atstovas liudytų tuose apklausinėjimuose.

Ruošiantis Madrido konferencijai Komitetas suformavo didesnę devynių tautybių grupę, pavadintą Rytų Europos Etninių Grupių Konferencija, į kurią šalia pabaltiečių įeina ir šešios kitos Rytų Europos etninės grupės, kurios veikia Pabaltiečių Komiteto vadovybėje ir bendromis jėgomis ruošia Valstybės Departamentui reikalingą Madrido konferencijai medžiagą.

(ALT biuletenis)

Dar turime likusių keletą Algio Rukšėno “Day of Shame” knygų. Ją gražiai, su iliustracijomis, išleido David McCay Company, Inc. New Yorke. Leidykla šios knygos jau nebeturi.

Knyga 368 psl., irišta kietais viršeliais, su persiuntimu kaina \$10.

Siųskite čekį “Lietuvių Dienų” vardu, 4364 Sunset Blvd, Los Angeles, CA 90029.

ŽODŽIAI Į LIETUVĄ

Lietuvos atstovo dr. S. A. Bačkio žodis į Lietuvą 1980 m. vasario 16 dieną

Brangūs Tautiečiai,

Vakarų pasaulyje gyveną lietuviai šešiasdešimt antrąjį kartą mini 1978 m. vasario 16 dienos — Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo paskelbimo Vilniuje sukaktį. Malonu man pasakyti jums, kad šiaja proga JAV-bių Valstybės sekretorius Cyrus Vance pareiškė man atsiųstu savo š. m. vasario 11 d. raštu nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus Lietuvių Tautai Amerikos Vyriausybės ir gyventojų vardu. Tas JAV vyriausybės ir tautos vardu mostas primena mums, kad JAV 1940 metais liepos 23 d. griežtai pasmerkė Sovietų Sąjungos įvykdytą sulaužymą sutarčių ir prisiimtų įsipareigojimų bet kuriomis aplinkybėmis pagerbti Lietuvos valstybės suverenumą ir nepriklausomybę. JAV vyriausybė ir šiandieną tebesilaiko to nusistatymo ir nepripažįsta Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą.

Vakarų pasauliui gerai yra žinoma, kad visi lietuviai, kur jie bebūtų, trokšta laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai. Visama Vakarų pasaulyje lietuviai stengiasi, kad Vasario 16-toji būtų iškilmingiausiai paminėta ir kad būtų tuo būdu pasauliui primenama, kad Sovietų Sąjunga pasielgė su Lietuva 1940 metais panašiai, kaip ji dabar elgiasi su Afganistanu. Lietuvių išeivija tikisi, kad JAV ir visas Vakarų pasaulis prisimins Sovietų Sąjungos 1940 metais agresijos žygius prieš Lietuvą ir jos tęsiamą Lietuvoje militarinę okupaciją bei visus jos nusizengimus prieš tarptautines sutartis ir pasižadėjimus, Maskvos pasirašytus.

Vasario 16 dienos akta susirinkęs Lietuvos Steigiamasis Seimas 1920 m. gegužės 15 d. pirmuoju savo nutarimu taip sustiprino:

“Lietuvos Steigiamasis Seimas, reikšdamas žmonių valią, proklamuoja esant atstatytą Nepriklausomą Lietuvos vals-

tybę, kaip demokratinę respubliką, etnologinėmis sienomis, ir laisvą nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis valstybėmis.”

Šiemet gegužės 15 d. sukaks 60 metų, kai Lietuvos Steigiamasis Seimas savo egzistencija atvertė naują Lietuvos istorijos lapą, kuris jam buvo lemtas ir kurį jis savo valstybiniais darbais užpildė.

Be to, šiais metais sukanka 550 metų nuo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto mirties. Tos sukakties proga mes visi prisiminsime garbingą ir didingą Lietuvos praeitį, kaip Lietuvos Himne pasakyta:

Iš praeities tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

Lietuvos Pasiuntinybės ir savo vardu nuoširdžiai jus sveikinu tėvynėje Vasario 16-tosios proga, primindamas, kad VISUR GYVENĄ LIETUVIAI SAVO MINTIMIS IR JAUSMAIS BUS SU JUMIS.

Vilniaus diena Clevelande

Vilniaus Dieną — Dievo Motinos parapijos kultūrinę popietę, įvykusią sausio 20 d., galima atžymėti labai geru pažymiu. Jos dvi labai svarbios dalys — grafikos meno darbų paroda ir Vilniaus vaizdų, deklamacijų, istorinių bruožų ir muzikos pynė mušė į tą patį tikslą — kaip Vilnius kūrėsi, augo, kas jis Lietuvai per amžius buvo ir kodėl jį turime mylėti.

63 grafikos darbai, kuriuos kūrė 29 dailininkai, buvo gauti iš prof. G. Procutos, profesoriaujančio Ottawos universitete, Kanadoje. Juos taip vykusiai apipavidalino ir sugrupavo arch. E. Kersnauskas, kad nė patys dailininkai nebūtų geriau padarę. Jam talkino V. Bacevičius, P. Digulis, B. Garlauskas, J. Jasinevičius, A. Kijauskas, J. Stravinskas ir V. Stuogis.

Vilniaus istorinius bruožus ir visą tą etninę Vilniaus garbės pynę parašė Juozas

Stempuzis. Pasitelkęs Dalią Staniškienę, savo gražiu skaitymu ir deklamacijomis neabejotinai užėmusią Clevelande stipriausią vietą, jie abu subtiliai ir patraukliai Vilniaus garbę iškėlė iki aukštumų. Jiems apšvietimu ir skaidrių rodytu labai sklandžiai ir sumaniai talkino Marius Juodišius ir Algis Miškinis. Viskas buvo apskaičiuota, suderinta iki smulkmenų. Skaidres parūpino V. Bacevičius, A. Idzelis, A. Majorovas ir Vyšnionis.

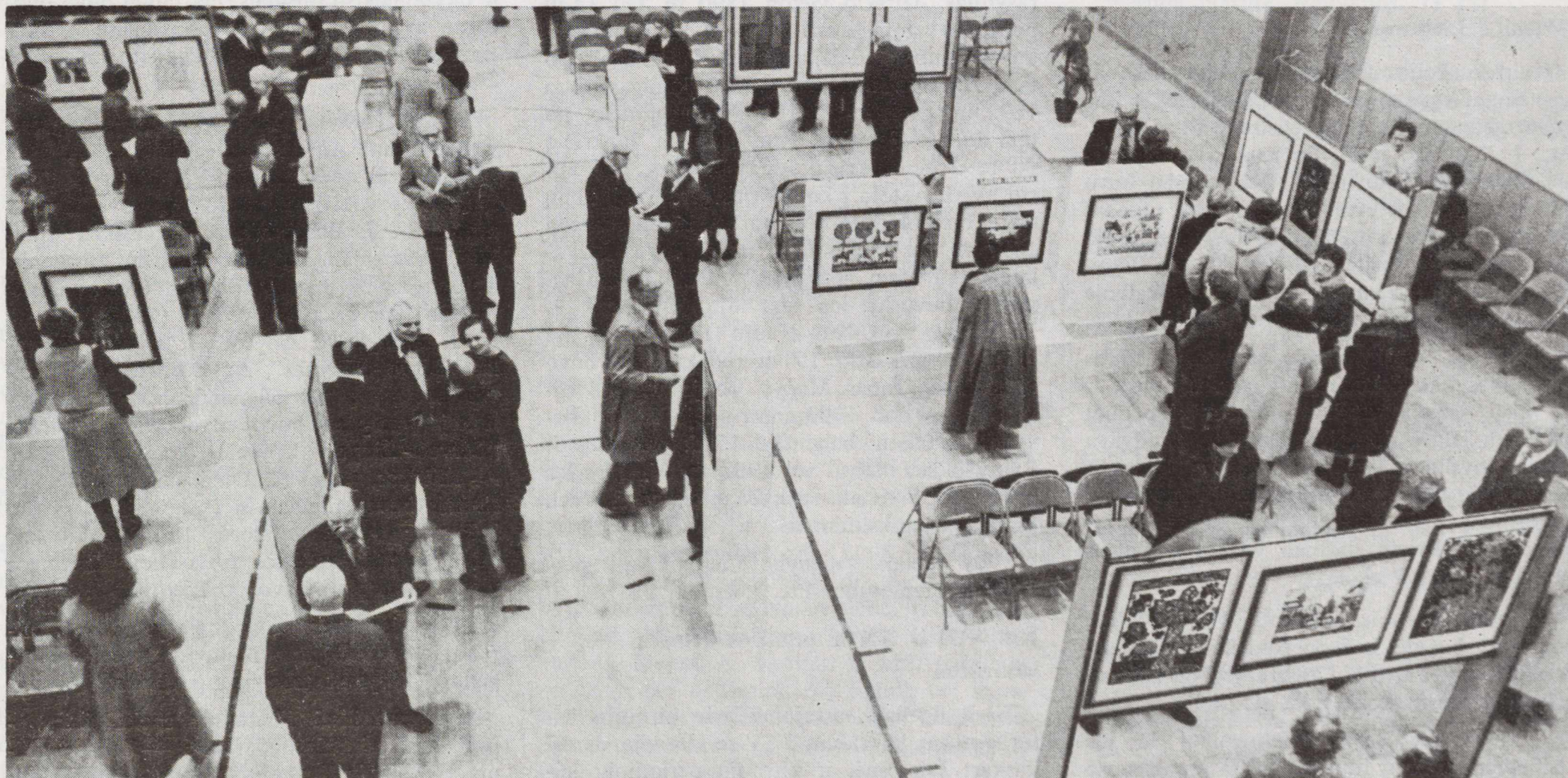
Vilniaus diena buvo pradėta kun. G. Kijausko mūsų poetų žvilgsniu į Vilnių. Jis tą dieną ir užbaigė šiltu žodžiu ir padėka visiems, kurie ją taip meniškai įvykdė. (Mūsų žingsniai, 1980.I.27)

“Vilniaus istorijos bruožai”, parašyti J. Stempuzio (kairėje), skaitė kartu su D. Staniškiene. Šalia stovi DMNP parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, SJ.

Foto V. Bacevičius

Author J. Stempuzis, left, together with D. Staniskis, center, read “Highlights of Vilnius’ History. Father G. Kijauskas stands at right.

Vilniaus dienos lietuvių grafikų pūrinių parodoje, sausio 20 d. publika apžiūri darbus.

—Foto V. Bacevičiaus

A Graphic Arts exhibition held in Cleveland, Ohio January 20, 1980, to commemorate “Vilnius Day.”

AMERIKOS LIETUVIŲ SPAUDOS ŠIMTMETIS

Kun. dr. Juozas Prunskis

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

M. Jankus visą laiką buvo jo korespondentas iš Europos.

1896 m. spalio 15 d. "Liet. Balsas" rašė:

"Labai man miela yra skaityti, kad kur dijesnis pulkelis lietuvių, jie daro susirinkimus ir rūpinasi apie svarbias naudas lietuviams. Bet man būtų ir malonu, kad lietuviškai, apsilikę ukėsais (piliečiais), norėtų patraukti savo mislis ant politikos...."

Šliupui prie "Liet. Balsas" padėjo J. Andziulaitis. "Liet. Balse" kun. A. Varnagiris kėlė reikalą organizuoti įstaigą, kuri ruošų mokytojus lietuvių parapinėms mokykloms.

Šliupas buvo gana aštrus lenkams, tai atstūmė dalį skaitytojų. Šliupo priešbažnytinė akcija atstūmė ir daug katalikų. Po metų užsimokėjusių prenumeratorių beliko apie šimtą. 1886 metais laikraštis buvo žymiai sumažintas. Padėtis dar pasunkėjo, kai 1886 metų vasario 10 d. pasirodė "Wienibė Lietuwniku", kuri buvo kelis kartus didesnė, aiškesnėmis raidėmis, visiems suprantama kalba. "Liet. Balsas" padarė dar vieną taktinę klaidą: pasirodžius "Vienybei", užuot susikoncentravusi į savo laikraščio gerinimą, imta niekinti naujojo laikraščio leidėjai (pvz. 1886 m. kovo 6 d. numeris: "niekšams, kokie susitarė išdavinėti neva "Wienibę Lietuwnikų"; arba — kitoje vietoje: "susėdę asilai gudrius daiktus rašo").

"Liet. Balsas" reikalai sunkėjo. 1888 m. jis buvo perkeltas į Shenandoah, Pa. 1889 jo Shenandoah, Pa., mieste teišėjo 4 numeriai. Spausdinimo mašina, nupirktą J. Matulevičiaus, turėjo būti gražinta savininkui. Tais metais "Liet. Balsas" ir mirė.

"Wienibė Lietuwniku"

Kaip reakcija prieš Šliupo liberališką ir laisvamanišką akciją "Lietuviškajame Balse" 1886 metų vasario 10 d. pasirodė Plymouth, Pa., J. Paukščio ir D. Bačkauskos redaguojama "Wienibe Lietuwniku". Jos leidėjai buvo du sėkmingi lietuviai verslininkai, Juozas Paukštys ir Antanas Pajaujis. Lėšų jie turėjo gerokai, tai ir susitarė išleisti "didelę lietuvišką gazetą". Pirmojo numerio prakalboje į "mielus brolius lietuvius" leidėjai rašė:

"Wienybe, zgada, meyle artymo, ir tikras giwenimas katalikiziskas; oty garsas muso, ir to misli gazieta vardu "Wienibe" isz duot myslijem. Ilgaj dumojom apie ta naudynga raszta, myslinom yra apie ta, jog daugielis perseketoju aciras kurie isz pawidumo drebs purwijnu pyktybes ir t. t., ba kožnam ira žynoma, jog geriem darbam welnes žabangas stato."

"....Muso noru ira iszduotie gazieta tokia, kury tury but dėl kožno brolu lietuwniku suprastina, tay ira, tokiu rasztu jog be sukimu galwos suprastu kožnas ka skajto."

"....Dabartes Brolej Lietuwnikaj in jus atsiliepem su praszimu! Imkite ta jauna muso raszтели in sawo apieka, duokite wysy pa-

gialba tam jaunam kudikiuj, pribukite su roda ir darbu in pagielba, idant galetu stot ant koju ir sawo iszmincze iszsiauksztintu terp neprieteliu gimines lietuwiszkos...."

"Vienybė" buvo vienas iš pirmųjų JAV lietuvių laikraščių, pasakytume, suorganizuotų komerciniais pagrindais: jau pirmame numeryje apie 40% visos laikraščio vietos buvo skirta skelbimams: garsintas Antano Pajaujo viešbutis Plymouth, Juozo Paukščio valgomųjų daiktų krautuvės, Adomo Slaviko maisto krautuvės ir smuklė Hazletone ir t.t.

Antrame "Vienybės" numeryje rašyta:

"Mes negalime rūgot būdami Ameriko, ba mums daug geriau čia gyvent kaip po maskolium. Tenai kožno bijojom, prieš kožną reikėjo kepurė po pažaste laikyti, o prieš ką? Prieš lupikus, prieš kraugerius! Čia mūs to nieks nereikalauja. Čia esame bajorai ir ponais savo valios".

Nr. 7 skelbė:

"Kožnas narodas Amerike geidžia, kad užlaikyt savo naradavastj, savo liežuvj, o labiausia religija. Čia valnam krajuje niekas mums nedraudžia, galime uživot valnystą, kuri mums lenkų žemėje buvo uždrausta...."

"Vienybės" leidėjai spaustuvei įrengti sudėję po tūkstantį dolerių. Raidžių rinkėjams ir redaktoriui reikėjo mokėti po \$25 ir duoti valgi bei pragyvenimą Paukščio namuose.

Netrukus buvo pakviestas jau mums anksčiau pažįstamas pranciškonas Augustinas Zeytz į talką. Nemažas "Vienybės" talkininkas buvo ir kun. A. Varnagiris, rašęs beveik kiekviename numeryje. Tą laikraštį Ant. Milukas taip apibūdina:

"Wienibes Lietuwniku", virtusios vėliau "Vienybe Lietuwniku", pakraipa priklausė daugiausiai nuo jos rašytojų - redaktorių. Tamašaukui (Bačkauskui) pasitraukus iš rašytojo krasės su 18-ju 1888 metų numeriu, jo vietą užėmė Antanas Turskis, daug silpnesnis rašytojas. Turskio vieton 1890 m. (su 12-ju numeriu) stoji aušrininkas J. Andziulaitis, buvęs Šliupo padėjėjas prie "Liet. Balsas", po tam Antanas Milukas (vėliau kunigas) nuo 1892 m. gegužio iki 1893 m. rugpjūčio, po tam Juozas Petraitis. Nuo 1895 m. lapkričio iki 1897 m. lapkričio Jonas Kaunas, prie kurio "V. L." stoji į kovą prieš geriausiąjį kelių metų bičiulį kun. A. Burbą. Kauno vieton 1897 m. lapkričio mėn. stoji Petras Mikolainis. Tų metų gruodyje "V. L." paliko savasčia buvusių jos statytojų (firma J. J. Paukštis & Co.). Nuo Naujų (1901) Metų ligi 1902 m. gruodžio 15 d. redaktorium buvo aušrininkas Jonas Mačys; po jo vėl P. Mikolainis, o nuo 1903 m. rugsėjo J. O. Širvydas, 1905 m. balandžio 15 d. pakeistas J. Baltrušaičiu, paskui vėl 1907 m. V. 1 grįžęs prie "V. L." (citata su kai kuriais prof. Vacl. Biržiškos patikslinimais).

1907 metais "Vienybė Lietuwniku" perkelta iš Plymouth, Pa., į Brooklyną.

Kiti XIX ir XX a. pradžios lietuvių laikraščiai

...Kiek ilgiau sustojome prie pirmųjų keturių mūsų laikraščių JAV-se. Išėvija darėsi kaskart šviesesnė, ir pirmųjų periodinių leidinių pralaužtas kelias jau buvo daug atvi-

resnis kitiems. Jau minėtas "Vienybės" redaktorius D. T. Bačkauskas - Tamašauskas, vargonininkas, pasitraukęs iš šio laikraščio, 1888 metais įsteigė iki šiol (autorius šį straipsnį rašė 1957 m.) Mahanoy City, Pa., tebeinančią "Saulę, ypač pagarsėjusią savo sena rašyba ir stengimusi gaudyti įvairias sensacijas.

1892 metais Lietuvių Mokslo Draugystė Amerikoje pradėjo leisti žurnalą "Apšvieta." Jos redaktorius Jonas Šliupas buvo Plymouth, Pa., o laikraštis buvo spausdinamas Martyno Jankaus spaustuvėje, Bitėnuose, Maž. Lietuvoje (1892 Nr. 2—5 pas Maude-rodę). "Apšvieta mirė jau kitais, 1893 m.

1894 metais Mt. Carmel, Pa., pradėjo eiti taipgi Lietuvių Mokslo Draugystės Amerikoje leidžiamas savaitraštis "Naujoji Gdynė," teišilaikiusi porą metų.

Chicagoje 1892 metais įsikūrė tautinis savaitraštis "Lietuva". Jį leido adv. Ant. Olio tėvas — Antanas Olšauskas. Jo redaktoriai buvo Adomaitis - Dėdė Šernas, Kl. Jurgelionis, paskiau — Br. Balutis. Pirmojo Pasaulinio karo metu šis laikraštis, kaip ir "Naujienos" bei "Draugas", tapo dienraščiu.

Katalikai 1894 metais Shenandoah, Pa., įkūrė savaitraštį "Garsą Amerikos Lietuvių". Prie jo įkūrimo daugiausia prisidėjo kunigai P. Abromaitis ir J. Žilinskis. Šis laikraštis buvo vėliau perkeltas į Minersville, o paskiau į Elizabethą, kur ir mirė 1899 metų rugpjūčio 3 d.

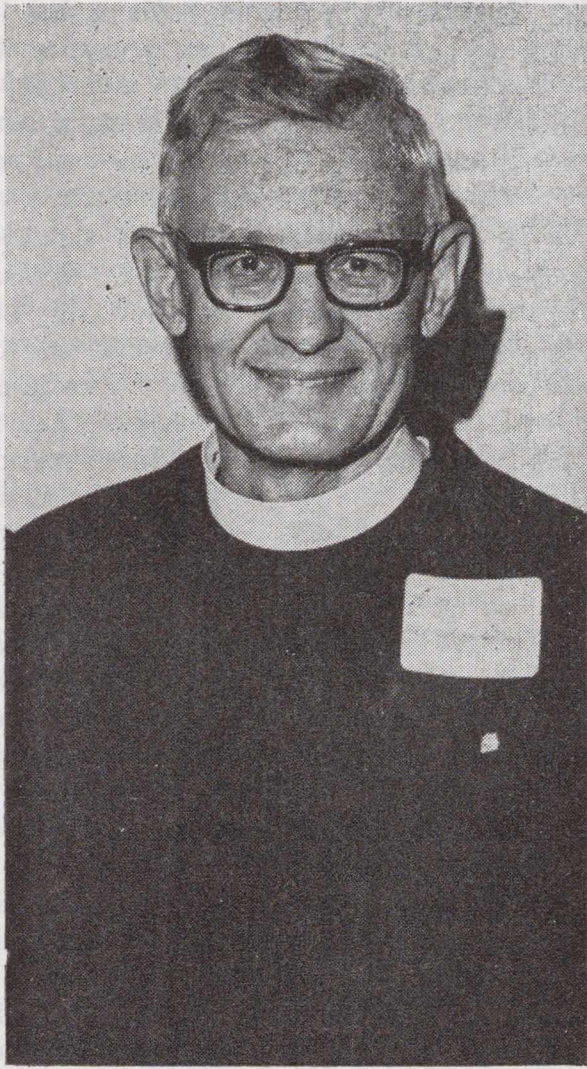
Energingas kultūrininkas, vėliau banditų nužudytas kun. J. Žebrys 1895 m. lapkričio 1 d. įkūręs "Bostono Lietuvių Laikraštį". Jis teėjo neilgai kun. J. Žebrys buvo perkeltas į Waterbury, Conn., ir jis ten nuo 1896 m. vasario 27 d. leido "Rytą".

Vienas labiausiai pasižymėjusių JAV visuomenininkų, gabiai ir plunksną valdęs, kun. A. Burba 1894 m. balandžio 4 d. pradėjo leisti "Valtį". Tai buvo religinis laikraštis, su sekmadienio lekcija ir evangelija, pamokslais ir tikišniais straipsniais, bet taipgi buvo duodama ir dainų, poezijos, informacijų. Paskutinis numeris (56) išėjo 1895 metų balandžio 24 d.

Stiprus žurnalas buvo "Dirva", metų ketvirčiais kun. Ant. Miluko Shenandoah, Pa., leidžiama ir redaguojama. Ji pasirodė 1898 metais ir ėjo iki 1903 metų. Joje buvo išspausdintos dr. J. Basanavičius "Trakiškos studijos", pavartojant net graikiškuosius rašmenis. Taipgi per šį žurnalą ėjo ir Basanavičiaus "Lietuviškos pasakos". Vėliau (1903) "Dirva" buvo sujungta su "Žinyčia", ir atsirado žurnalas "Dirva - Žinynas", Ant. Miluko vardu leidžiamas tame pat Shenandoah, Pa. Daugumas jo straipsnių buvo sutvarkyti Petrapilyje. "Dirvos - Žinyno" knygelės, kaip liudija kun. A. Milukas, pagal A. Dubinskio nurodymus, šimtais buvo siunčiamos į Suomiją, o iš ten į Rusiją; taipgi į Bajorus Prūsijoje, iš kur kunigai, caro valdžios uždarytieji Kretingos vienuolyne, platindavo po Lietuvą.

Praeitojo šimtmečio pabaigoje (1896) atsirado ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas "Tėvynė", tebeinaš ir dabar.

Laisvamaniškai liberalinis socialistinis sąjūdis reiškėsi "Kardu" (1896 — 1898 Baltimore), "Nauja Draugija" (1898 — 1899, Baltimore).

Kun. dr. Juozas Prunskis, "Amerikos Lietuvių Spaudos Šimtmetis" straipsnio autorius ir L.D. redakcijos narys Chicagoje.

L.D. editorial staff representative in Chicago and author of article on Lithuanian newspaper in this issue.

1900 metais Ant Miluko parkviestas ir Brooklyne apsigyvenęs kun. Varnagiris 1901 m. sausio 31 d. įsteigė "Žvaigždę". Vėliau A. Miluko redaguojama "Žvaigždė" yra davusi nuostabiai daug medžiagos mūsų kultūros istorijai. Ji išsilaikė keliasdešimt metų.

Pačioje Chicagoje spaudos draudimo metu jau turėjome eilę laikraščių. Pirmasis Chicago laikraštis "Želmuo" atsirado tais pačiais metais, kaip ir užsidarė "Aušra" — 1886. Tai buvo mėnesinis J. Griniaus leidžiamas ir redaguojamas laikraštis. Jo teisėjo tik 4 numeriai. Kiek vėliau — 1897 m. — Jonas Grinius Chicagoje išleido "Amerikos Lietuvį", kuris, neradęs skaitytojų pritarimo, žlugo, berods, po trejeto numerių. Kun. M. Kriaučiūnas Chicagoje 1899 metais sausio 5 d. pradėjo leisti savaitraštį "Kataliką", kurį vėliau nuo 1907 m. perėmė leisti Tananevičia ir kuris Pirmojo Pasaulinio karo metu tapo dienraščiu. Perkėlus "Draugą" į Chicago ir paverus dienraščiu, "Katalikas" užsidarė. J. Laukis taipgi 1899 metais buvo pradėjęs leisti "laisvės, lygybės ir brolybės" mėnesinuką "Anarchistą"; tais pat 1900 metais ėjo ir laisvamaniškas "Kūrėjas". A. Gedminas 1903 metais leido "Raganą", o A. Lalis 1903 metais pradėjo čia leisti "Darbininką", kuris tais pačiais metais ir užsidarė.

Nuo 1903 m. ligi 1918 m. šeštadieniais Shenandoah, Pa., V. J. Šlekio buvo leidžiamas savaitraštis "Darbininkų Viltis", pirmėiviška, kartais simpatizavusi socializmui.

Net ir tais sunkiais laikais turėta ir humoro laikraščių, kaip pvz. T. D. Bačkausko Mahagony City nuo 1899 m. leista "Linksmą Valanda". Kaip liudija "Lietuviškoji Enciklopedija", iš viso Amerikos lietuvių laikraščių 1902 metais ėjo aštuoni.

200 ĮSIMYLĖJUSIŲ Į JAUNIMĄ

Kultūriniais Ryšiams su Užsienio Lietuviais Palaikyti komitetas, kuriam vadovauja energingasis dr. Leonas Kriaučiūnas, gruodžio 1 d. surengė banketą Butterfield Country klube, Chicagoje, kur susirinko daugiau kaip 200 dalyvių, kad galėtų padėti mūsų jauniems dainininkams ir šokėjams, dviems ansambliams, atvykti iš Argentinos ir Urugvajaus. Norima, kad jie čia atliktų programas įvairiose kolonijose, suartėtų su JAV lietuviams ir patys lietuviškoje dvasioje grįžtų naujais lietuviškais ir savo aplinką Pietų Amerikoje.

Banketas vyko išskirtinai puošnioje patalpoje. Atvykstančius svečius čia sutiko vadovaujantieji organizatoriai: dr. L. Kriaučiūnas ir M. Remienė, daugelio Chicagos lietuvių parengimų vadovaujanti ruošėja.

Banketą atidarė komisijos vicepirmininkė Regina Kučienė, primindama, kaip kilnu padėti jaunimui, kaip svarbu, kad jaunimas per dainą ir tautinius šokius jungtųsi į lietuvišką kultūrą ir jaustųsi susieti su savo tauta ir tėvų žeme. Padėkojo, kad atsilankiusieji prisidėjo prie lietuviško mūsų jaunimo ugdymo.

Invokacijoje kun. dr. V. Rimšelis priminė, kad nublokšti nuo savo namų, esame pašaukti ugdyti lietuvišką aplinką, kad išliktume ta pati tauta. Laimink, Viešpatie, jaunimą ir tuos, kurie jam padeda.

Bankete dalyvavo ne vien gausiai čikagiškių, su PLB pirmininku V. Kamantu, bet buvo atvykę iš Detroito JAV LB valdybos pirm. Vytautas Kutkus su žmona, buvo svečių iš Bostono ir kitur. Meninę programą patraukliai atliko solistė Vanda Stankienė, akordeonu palydint A. Stelmokui. Solistė skambiomis dainomis išsakė vasaros žalumą, tėviškės brangumą, perteikė čigoniuko dainą, priminė Nemuno krantus, pasakojo apie Paslaptinę, tartum jūrą... Puošnioje sportinio klubo salėje estradinės dainos ypač tiko, ir publika solistę palydėjo gausiais plojimais. Komiteto vardu solistei gėlių puokštę įteikė M. Remienė.

Solistė priminė, kad banketo organizatorius dr. L. Kriaučiūnas sulaukė apvalios 60 metų amžiaus sukakties, ir jam visa publika entuziastingai sudainavo "Ilgiausi metų". Dainavimas išėjo itin stiprus, kai pritarė bankete dalyvavę solistai Stasys Baras, D. Kučėnienė. Dr. L. Kriaučiūnas yra populiarus tarp čikagiškių ir "Ilgiausių metų" linkėjimai jam buvo nuoširdūs.

A. Stelmoko orkestrui grojant svečiai šoko, gaivindamiesi nešiojama kava ir saldžiais kepiniais.

Banketas buvo sėkmingas ir įspūdingas. Rengėjai spėjo, kad jie gali atnešti jaunimo ansamblių kelionėms apie 10,000 dol. Surinkti tiek per vieną vakarą — reikia organizatorių sugebėjimo ir lietuvių dosnumo. Rengėjų komitetą sudarė: dr. L. Kriaučiūnas, M. Remienė, R. Kučienė, dr. A. Lipskienė, B. Bagdonienė, F. Mackevičienė, I. Kriaučiūnienė, St. Semėnienė; gerais talkininkais buvo J. Šlajus, A. Jarūnas ir kiti. Banketas ne tik paliko neužmirštamą įspūdį, bet ir sužadino ilgesį pamatyti jaunuosius svečius iš Pietų Amerikos su jų lietuviškuoju dainos ir šokio menu.

Juozas Prunskis

DAR GALITE GAUTI LD IŠLEISTAS

KNYGAS:

Igno Šeinaus **Vyskupas ir velnias**. Apysakų rinkinys. 230 psl. Minkštais viršeliais -

Kaina su prisiuntimu \$3.50
Kietais viršeliais. Kaina su prisiuntimu \$4.50

Somerset Maugham, **Dažytas vualis** arba **Septintoji nuodėmė**. Romanas. Vertė Stp. Zobarskas. 305 psl.

Kaina su prisiuntimu \$3.50

Kun. dr. J. Prunskio **Rinktinės mintys**. 326 psl.

Kaina \$4.00

Kun. dr. J. Prunskio **Mokslas ir religija**. 141 psl.

Kaina su prisiuntimu \$2.50

Juozo Timinio **Laiškai Andromachai**. Meilės romanai. Poezijos vertimai, apie autorių. 100 psl.

Kaina su prisiuntimu \$3.50

Stasiaus Būdavo **Varpai skamba**. Romanas. 180 psl.

Kaina su prisiuntimu \$3.00

Užsisakyti:

"Lietuvių Dienų" administracijoj

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029

Telefonas 1 (213) 664-2919

LD POEZIJOS LEIDINIAI:

Elena Tumienė, **Karaliai ir šventieji**. 80 p. Viršelis Ados Korsakaitės.

Kaina \$3.00

D. Sadūnaitė, **Kai tu arti manęs**. 38 psl.

Kaina \$1.00

Nerima Narutė, **Relikvijos**. 71 psl.

Kaina \$2.00

Alfonsas Gričius, **Pažadinti sfinksai**. Eilėraščiai. Egzotiški Australijos peizažai. 47 p.

Kaina (papiginta) \$1.00

Gražina Tulauskaitė, **Vakarė banga**. Eilėraščiai. 127 psl.

Kaina \$2.00

Pridėkite persiuntimui 50 cent.

ISIGYKITE ALGIRDO GUSTAIČIO KNYGUTES

"200.000-000 AND LITHUANIA", anglų k., II-ji laida, kaina \$1.50

"LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA", tinka visiems, 80 iliustracijų.

Kaina \$2.50

Alg. Gustaičio **Užpuola bitės**. Iliustravo Vytautas Stasiūnaitis.

Kaina \$2.00

Lietuvių Dienų administracija

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029

Telefonas 1 (213) 664-2919

EUROPIETIŠKAS KAIMELIS IR LIETUVIŠKAS KAMBARYS

Praėjusių metų gruodžio mėnesio 6, 8 ir 9 dienomis Milwaukės Viešame Muziejuje (800 West Wells St.) įvyko neeilinė šventė trisdešimt dviems tautinėms grupėms, tarp jų ir lietuviams. Tai prieš šesetą metų sumanyto užsimojimo įgyvendinimas: Etninės Europos skyriaus atidarymas talpiuose šio muziejaus rūmuose. Šis skyrius atvaizduoja Europos tautines kultūras beveik pilno masto kaimelio formoje, kuriame kiekviena iš minėtų 32 tautinių grupių turi sau būdingą namą su vidaus įrengimais.

Skyriaus plotas maždaug 80 x 60 metrų, pilgo "kvadrato" formos, su didesne dalimi pastatų šio kvadrato pakraščiuose, paliekant viduryje aikštę, kurioje dar yra bėgančio vandens šaltinis ir dar pora, greta vienas kito, pastatų. Gatvės grįstos įvairių akmenų klotu, o statybiniai ramsčiai, kurie laiko iškeltas šio skyriaus lubas, įtikinančiai užmaskuoti medžių pavidalais su žieve, šakomis ir lapais. Atvaizduotas šio kaimelio laiotarpis yra XIX šimtmečio galas ir XX pradžia, taigi gatvės, libintų prieblandžiai apšviestos, suteikia gana aukią atmosferą visai aplinkai. Pastatai išrikiuoti maždaug pagal geografinį Europos šaltųjų išsidėstymą: danų, suomių, norvegų ir švedų namai greta vieni kitų; tada eina pabaltiečių, lenkų, čekų, slovakų, rusų, ukrainiečių ir kt. pastatai.

Pabaltiečiai, kaip ir istorinėje tikrovėje, taip ir čia, suburti po vienu stogu, vidaus plotą pasidalinę po kambarėlių. Visa laimė, kad pats pabaltiečių namas gan patrauklios išvaizdos ir stovi įdomioje vietoje, didelėje medžių paunksmėje. Pažymėtina dar, kad šis pabaltiečių namelis tikrovėje seka gerai doku-

mentuotą Pagėgių gryčios pavyzdį, su šoniniu priegonkiu, žirgeliais bei baltų giminei būdinga stulpų bei lankų ornamentacija. Taigi, garbė atiduota Mažajai Lietuvai.

Lietuviškas kambarys turi du langus, per kuriuos žiūrovai gali gėrėtis kukliais, bet skoningais, vidaus įrengimais: sienas puošia išdrožinėta medinė lėkštė, puikiai skaptuota rankšluostinė su lininiu rankšluosčiu; Nukryžiuoto Kristaus medžio raižinys iš XIX š.; juostainė su raštuota juosta; iš Lietuvos parsivežtas rankų darbo pastatomas kryželis arti 100 metų senumo; ir dar — ant sienos kabyklų įvairios spalvotos juostos, kurios taip pat arti šimtmečio senumo. Vidaus apšvietimas pritaikytas minėtam laikotarpiui — neva žibalinėm lempom. Stalas apklotas margo rašto linine staltiese su raštuotu takeliu; ant grindų liaudies darbo žalsvas "divonėlis", ant kraičio skrynios bei suolo įvairūs liaudies meno audiniai, o ant kėdės žemaitiška pintinė su lino pluoštais; gi kampe ratelis su lino kuodeliu, lyg ir belaukiąs grįžtančios verpėjos.

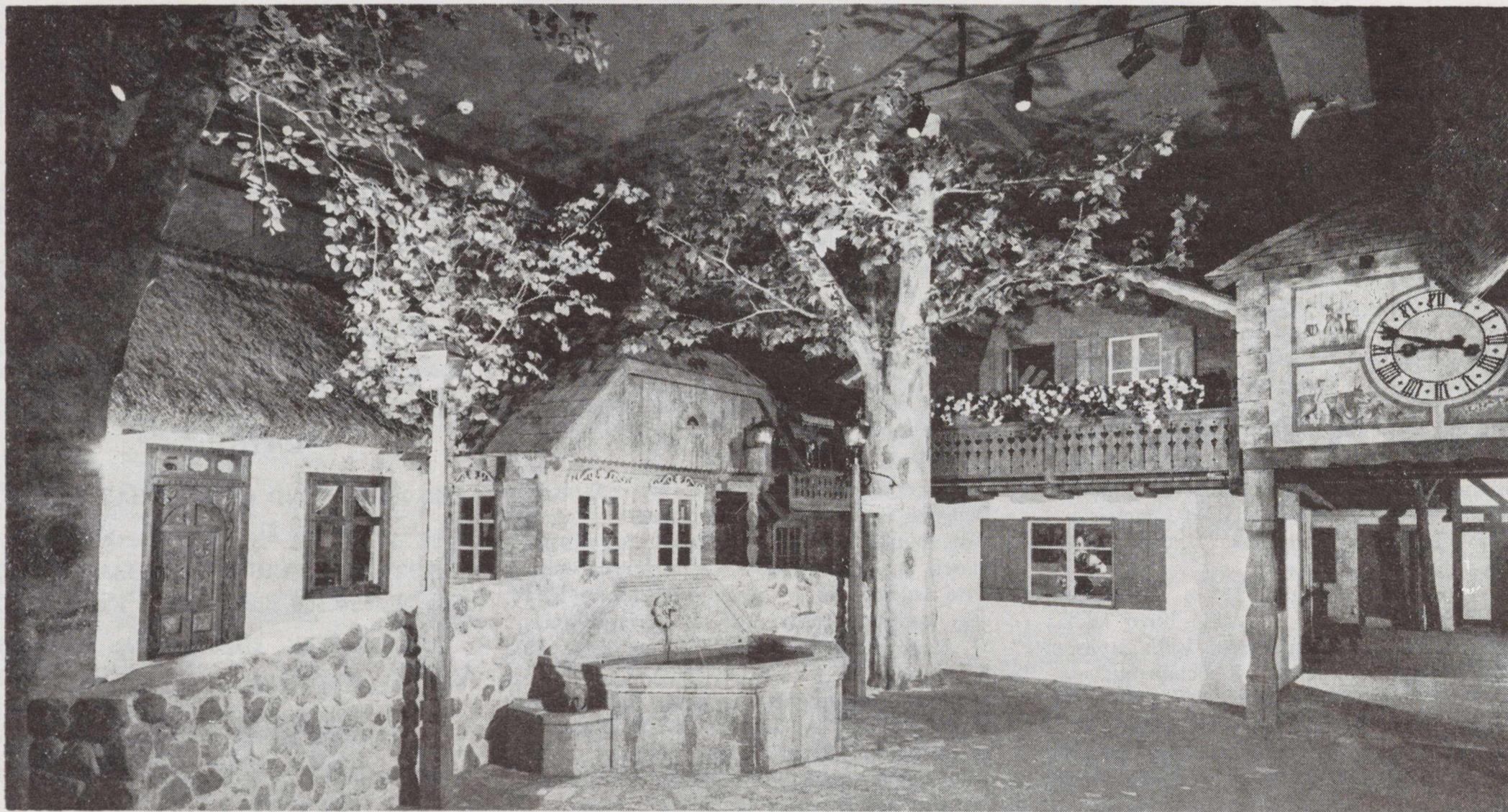
Pažymėtina, kad šis Milwaukės muziejaus etninės Europos skyrius yra JAV-bėse pirmūtinis. Jo įgyvendinimas pareikalavo nemenkų piniginių įsipareigojimų dalyvaujančioms tautinėms grupėms. Statybos išlaidoms padengti trys Wisconsinio lietuvių apylinkės (Milwaukee, Racine ir Kenosha) pirmą sykį taip vieningai stėjo remti šio sudėtingo sumanymo, sudarydamos Lietuvių Paviljono Rengimo Komitetą Milwaukee Muziejuje 1977 metais. Tą komitetą sudarė po du atstovus iš kiekvienos apylinkės: pirmininkas V. Janušonis ir P. Jasionis iš Milwaukee; sekretorius P. Petrušaitis ir L. Pliura iš Racine; dr. V. Balčiūnas ir židinininkas V. Paukštelis iš Kenosha. Šis komitetas per pastarus trejus metus sėkmingai pravedė aukų vąjus tarp vietinių lietu-

viškų organizacijų, pavienių asmenų bei lietuviams palankių amerikiečių prekybos bei gamybos įmonių. Lietuviai buvo vieni iš pirmųjų, sutelkę reikalingą pinigų sumą, ir užtat "lietuviška gryčia" buvo viena iš pirmųjų pradėta statyti šiame muziejaus skyriuje.

Bet to dar neužteko: muziejaus vadovybė pageidavo, kad lietuviai 1977 m. pavasarį Europietiško skyriaus reklamai suruoštų kultūrinę parodą su menine programa bei formaliu priėmimu-kavute. Ir čia, vadovaujant komiteto pirmininkui V. Janušoniui, pavyko sutelkti išpūdingą rinktinių eksponatų parodą, kuri muziejaus menėje išstisus tris mėnesius žavėjo žiūrovus. Padėkos visiems, kuo nors prisidėjusiems prie čia minimos parodos, jau prieš porą metų pasirodė lietuviškoje spaudoje. Tačiau ir šioje vietoje norėtusi dar kartą ypatingą padėką išreikšti visiems tautiečiams, iš arti ir toli, kurie mums tada patikėjo brangius eksponatus, kurių vertė neapskaičiuojama; jų pasitikėjimas nebuvo apviltas — iš kelių šimtų eksponatų nė vienas neprapuolė, nė vienas nebuvo sužalotas.

1978 metų pavasarį, užbaigus Europietiško Kaimo pirmų trejų metų statybą, muziejuje buvo surengta "vainiko kėlimo" iškilmės. Ir vėl pabaltiečiai pirmavo, iškeldami ažuolo lapų vainiką, perrištą lietuvių, latvių ir estų spalvingomis juostomis bei išreikšdami savo džiaugsmą liaudies dainomis ir šokiais.

Nejučiomis prabėgus dar vieneriems metams ir vėl reikėjo ruošti naujoms — atidarymo iškilmėms ir lietuviško kambario vidaus įrengimu-papuošimu. Dėka mūsų aukotojų dosnumo, lietuviškas skyrius muziejuje jau turėjo sudaręs atskirą taupymo sąskaitą, kurios paskirtis padengti susidarančias išlaidas — ar tai būtų eksponatų įsigijimas parodos pagerinimui, ar tai būtų lietuviškų meninių ansamblių kelionės išlaidų padengimas, honorarai ir pn.

Bendras vaizdas žiūrint nuo aikštės į Pabaltiečių namą.

The Baltic House [center] in Milwaukee, Wis., where 32 nations exhibited their art December 6, 8, 9, 1979.

Taigi, vėl subruzdome ruoštis ir, nuoširdžiai žmonėms talkininkaujant, viskas gražiai susiklostė. Racinės Liet. Moterų Klubas, eilę metų pasižymėjęs kulinariniais sugebėjimais ir sumaniai vadovaujamas ponios Pliurienės, prikepė lietuviškų skanėstų parodos atidarymui: lašimuočių, pintines "baravykėlių" bei "musmirėlių", dargi ir "ramunėlių" — pyragaičiai viliojo amerikiečių publiką. Prie lietuviško maisto per atidarymą budėjo būrys Milwaukės lietuvių moterų, pasipuošusių tautiniais drabužiais.

Meninę dalį per tas tris parodos atidarymo dienas atlikinėjo įvairios lietuvių grupės: nuoširdi padėka Racinės Liet. Moterų Kvartetui ir jos vadovui p. Grimskiui; taipogi didelis "ačiū" St. Milašiaus vadovaujamai "Bijūno" tautinių šokių grupei; o ypatinga padėka Balio Pakšto tautinių instrumentų ansambliui, kurio penki nariai pasiaukėjo pas mus atvykti iš Chicagos. Jie nuostabiai praturtino lietuviškąją meninę dalį savo kanklių ir birbynių garsais.

Per tas tris dienas linų verpimą demonstravo ponija Mitkienė, o lietuvių kalėdinių papuošalų (šiaudinukų) gaminimą — ponija Janušonienė.

Ateityje numatyta lietuviškame kambaryje atvaizduoti "Vargo mokyklą" ir 1980 metų bėgyje atsikviesti koki nors stambesnę lietuvišką meninį vienetą programai atlikti muziejaus auditorijoje. Taigi, nemaži darbai mūsų tebelaukia ateityje. Užtat maloniai kviečiame visus tautiečius, iš arti ir toli, prisidėti prie šio gražaus lietuviško darbo. Piniginės aukos, su muziejaus pakvitavimu, yra atleidžiamos nuo federalinių mokesčių, o eksponatų aukotojai gauna savo vardo "jamžinimą".

Čekių rašyti: **Lithuanian Exhibit Building Fund** ir siųsti: Mr. V. Paukštelis, Treasurer, Lithuanian Exhibit Building Fund, 4010 7th Ave., Kenosha, WI 53140.

Eksponatų aukotojai prašomi rašyti: Mr. Janušonis, Chairman, Lithuanian Exhibit Building Committee, W 347 S 4948 C. T. H. — G, Dousman, WI 53118.

Baigiant tenka pastebėti, kad ir mažesnės lietuvių apylinkės, pasitaikius progai, atlieka didelius ir naudingus, — šiuo atveju, tiesiog paminklinius — darbus, teigiamai atstovaudami bei iamžindami Lietuvos vardą ir kultūrą. Savo darniu sutarimu ir ryžtu šios trys Wisconsinio lietuvių apylinkės (Milwaukee, Racine ir Kenosha) kai kuriais atvejais galėtų būti pavyzdžiu net ir didesniems lietuvių centram.

Vytautas Janušonis

PARAŠAI—Skaitant iš viršaus žemyn

B. Pakšto tautinių instrumentų ansamblis iš Chicagos.

Liaudies meno kalėdinius papuošalus-šiaudinukus gamina P. Janušonienė ir B. Oberaitienė; rateliu verpia G. Mitkienė.

Tautinių šokių grupė "Bijūnas" atlieka meninę programą per atidarymą.

Meninę programos dalį atlieka Racine Lietuvių Moterų Kvartetas.

From top to bottom: B. Pakštas' folk ensemble from Chicago performs at Milwaukee's festival.

A demonstration showing the art of making Lithuanian Christmas decorations.

"Bijūnas" folk dance group at same festival.

A women's quartet from Racine, Wisconsin, performs at festival.

MEDŽIO PASLAPTIS

Išsišakojęs ir sausas, jo vaisiais buvo lavonai ir varnai. Niekas neatsimena, kad jis būtų kada sulapojęs ar pražydes. Milžiniškas medis šimtmečiais tarnavo kartuvėmis; niekas neatsiguldavo jo šešėlyje, netgi saulė vengė baltaus ir sauso medžio, kuris nuo amžių tarnavo kartuvėms.

Priešais jį stovėjo karaliaus rūmai, pastatyti iš juodo akmens, ir vienas tik karalius, turėjęs į jį panašią sielą, nuogą ir tragišką, mylėjo jį, tą liūdną medį, kuris nuo amžių tarnavo kartuvėms.

Kokia liga, keista, lėta, bet neatstojanti, žudė karalių? Jis temylėjo tik prietemas, šviesos agonijas, praeitį. Tyli minia ateidavo pažiūrėti vakarais į jį prišliėjusį galvą prie langų stiklo, akis įrėmusį į žalius bei dumblinus vandenius ir į priešais rūmus bestuksančią medžio šmėklą. Visa, kas buvo gyva, bėgdavo nuo jo, nes karalius liepdavo bausti jaunuomenę ir meilę, ir dešimtimis mylių aplinkui kraštas buvo nusiaubtas jo žiaurių kareivių. Savo karalijoje liepė sudeginti viską. Nė vieno lapo, nė vieno paukščio — jokio gyvybės ženklo. Testovėjo tik medis, nuo amžių bausis ir pastyręs, prakeiktas medis, kuris jo valstybėje tarnavo kartuvėmis.

Kapų tyloje, rūmuose karaliaus žingsniai aidėjo tuščiuose koridoriuose lėti ar skubūs, pagal įkyrias mintis, kurios jį graužė, po truputį dildindamos grindų kietus akmenis. Jis negalėjo mylėti. Nei gašlumas, nei idealai, nei meilė, nei piningas moterų kūnas: visa jam buvo uždrausta. Valandų valandomis rūmuose buvo girdėti sergančio karaliaus žingsniai, per visą naktį, per ištįsą naktį jis vaikščiojo....

Bet štai atėjo pavasaris, ir visi medžiai už nusiaubto krašto suvirpėjo ir pasipuošė žiedais. Iš jo alsavimo gimę drugeliai tuokėsi žydryje ir išimylėję elgetos, atėję iš pasakiškų kraštų, įžengė ir dingo toje prakeiktoje žemėje. Ji apsigaubusi gausiais šviesiais plaukais, jis lieknas ir laimingas, neatitraukias akių nuo jos. Buvo vargšai. Ir nors vilkėdami skarmalais, atėjo susirišę su pavasariu, padengdami tuščią žemę, kurią mindė, gyvybe ir meile. buvo neturtingi, bet laimingi. Gėlės virpėjo dėl jų nuogumo, ir sodų obelys lenkė šakas už tvorų, kad galėtų matyti juos praeinant.

Žydris, sapnas, apdujimas, visa aplinkuma virpėjo. Vien tik karalius tuščiuose rūmuose gyveno ranka rankon su skausmu. Gyvenimas, šviesa, medžiai jį gaubė liūdesiu. Jis gėdė, kad visa šalis būtų juoda, tuščia ir nuoga. Ir meilė, kuri apėmė žemę ir gyvius, netgi

pati viską perkeičianti mirtis jam atrodė kaip pasišykštėjimas ir įžeidimas. Nekentė gyvenimo. Bet žavėjosi ir jautė virpant uolas: kalnai jam buvo kietos krūtys, medžiai — vėjo taršomi plaukai. Kad niekas nematytų, užsidadydavo rūmuose pastatytuose iš vienos milžiniškos uolos, ir būdamas vienas, nukreipdavo akis į medį, ir spoksodavo į jį. Kaip ir karalius, jis buvo sausas ir pastyręs — visad toks buvo, — o jo vaisiai — lavonai ar varnai. Praeinant pavasariui su elgetom visa aplink pasikeitė, vien tik jis paliko nejautrus gyvybei ir meilei, tragiškas medis, kuris nuo amžių tarnavo kartuvėms.

Vienądien karalius patyrė, kad dvi laimingos būtybės perėjo sieną ir paliepė tučtuojau juos suimti. Pastarojom naktim jautė juos iš pritvinkusių erškėtrožių, iš pakelės varlių, kurios atrodė bedžiūgaujanti, iš virpančių daiktų, iš magnetinės nakties, pilnos šnabždesių, iš vėjo, kuris atnešdavo į rūmus šviesulingų medžių šakeles. Įtempė klausą, ir jam rodė, kad žemė, naktis jūra, uždusę prabils, atrodė pagaliau prabils!....

Kai kareiviai juos atvedė į rūmus, su jais įėjo naujas dvelkimas: jis kvepėjo saule ir kelių dulkėmis, o prie jų basų kojų buvo prilipę dirvų grumsteliai. Gyvenimas tryško iš to kapo vidaus, ir kadangi turėjo mirti, atrodė, kad mirtis, užuot simbolinio pjautuvo, pirmą kartą laikė rankose medžio šakelę.

Du elgetos ir mylėjosi! Netgi nebuvo nepaprastai gražūs, tačiau iš jų spinduliavo milžiniška jėga — iš tos švitinčios merginos, su likučiais šiaudų, išvėlusų į plaukus, iš to vyro, kurio kūnas kyšojo iš skarmalų. Nė kiek nesidomėjo karaliu, nesirūpino mirtimi. Mylėjosi. Išdrįso toje šalyje, kurią jis liepė sutrypti, kad niekad daugiau priešais jojo akis negalėtų pasirodyti gyvenimo ir meilės paveikslas!

Karalius patylomis keletą minučių žiūrėjo į juos, o paskui mostelėjo budeliams, kurie tuojau juos pagriebė ir nusivedė. Žemėti ir žolėti ir susižavėję, elgetos šypsojosi, žiūrėjo vienas į kitą, nenusimanydami kas aplink juos darosi — akys akyse, rankos rankose....

Juodą naktį karalius vienas išėjo į balkoną. Debesų likučiai, sudraskytų marškų likučiai vilkosi padange. Medis, ant kurio abu pakarti, vos buvo išžiūrimas tamsoje; bet iš ten slinko virpėjimas, gal tai buvo jų agonija, ir švitesys, tikriausia iš jų kūnų. Veltui visa buvo pavertęs pelenais — po jais ruseno gyvybė. Visa žemė, atrodė, fermentavo. Girdėjo šnabždesius. Jeigu medžiai kalbėtų! Jeigu medžiai ir daiktai papasakotų viską, ką žino! Vanduo šnekučiavo ir ilgais siūlais dingo žemėje. Bet, argi jis nebuvo liepęs išdžiovinti visus šaltinius? Balsai, vis daugiau balsų, dar tamsoje, tylus ir kuklus lapojančių medžių

balsas, kurį vėjas priartino.... Bet, argi jis nebuvo liepęs visiškai apnuoginti medžius? Blogiau.... Dar giliau, nepermatomam nakties juodyje, gyvybės šnabždesys — tartum jis nebūtų liepęs sumindyti gyvybę!.... Prisišliejęs prie mūro, praleido naktį susirūpinęs. Debesys lėkė šuoliais. Varnų kranksėjimas jį skaudino.... Kodėl, taip pat ir jis, negalėtų būti erškėčiu, elgetom, žemės grumstu? Skausmą perkeisti į laimę? Gerti saulę, gyvenimo patvynio nešmas? Ak! Kaip nekentė jaunystės, jausmų, besibučiuojančių lūpų!....

Vien tik išsišakojęs ir sausas medis jį teberišo, nelemtas medis, kurs jo valstybėje tarnavo kartuvėms.

Ligi rytmečio pasiliko įsmeigęs akis į tą liūdną ir milžinišką vaiduoklį, juodą, kaip juodos mintys, kurias audė, sausą, kaip jo paties sielą — neaprėpiamą medį, kuris jo karalijoje tarnavo kartuvėms.... Kalvos pradėjo nusidažyti violetine spalva, medžiai mėlynuoti, ir kartuvės, — išsišakojęs ir milžiniškas medis, kuris prieš šimtmečius neteko sulčių ir gyvybės, ryškėti.

Staiga suakmenėjo iš baimės. Abiejų elgetų meilės sušildyta, jo šaka, ant kurios kaboję pakartieji, buvo pilna žiedų. Kieta ir bloga, kaip prakeikimas, surinko ant tos šakos visus žiedus, kurių nusiaubta žemė negalėjo išauginti. Tai buvo niekis, beveik niekis, keletas smulkių žiedelių, pasruošusių nubirėti nuo pirmo dvelkimo — tai buvo grynas skausmas ir grynas sapnas. Ant jo šakų buvo pakarta daug nelaimingųjų, o šaknys nudžiūvo nuo skausmo ašarų. Suparaližuotas nuo šauksmų, negėrė vandens, nei čiulpė podirvį. Nesijaudindamas matė preinant žmones, pavasarius, karalijas, atgailaujančia ranka prakeikiant žemę ir pilį. Dalyvavo žemės prakeikime, audrose, kataklizmos ir karuose, visad suakmenėjęs, kaip mirtis — ir tą naktį, perskrostant abiejų elgetų meilės, prisipildė gailėsčiu, tartum jame būtų susikoncentravusi visa aistra, pavasaris ir žemės vestuvės — prakeiktas medis, kuris nuo amžių tarnavo kartuvėms.

Išvertė P. G a u č y s

RAUL GERMANO BRANDAO (1867-1930)

— portugalų rašytojas, tėvo buvo skirtas karinei karjerai. 1888 m. įstojo į kariuomenę ir 1912 m. pasitraukė iš jos kapitono laipsnyje. Pradėjo rašyti kaip žurnalistas, įsteigdamas ir redaguodamas keletą Lisabonos ir Porto laikraščių bei žurnalų.

R. B. į portugalų literatūrą įvedė rusų romanų (Dostojevskio) temas: vidinių skausmų, skurdo, kankinimosi analizę, su žinojimu ko nori ir ko sieki.

Be kelių romanų, jis dar išleido dvi novelių knygas, kurių vienoje jis atskleidžia greitą prisitaikymą prie tada vyravusios realistinės pakraipos, o antroje ryškų pritaipimą prie simbolizmo. (P. G.)

Zenta Tenisonaitė

PAVASARIS IR AŠ

Paseksiu pasaką — pavasaris pasakė
ir danguje dainuoja dieviška diena.
Spalvingus spindulius saulutė saujom
/ sėmė,
paliejo ir papylė — pamiškė pilna.

Žilvyčiai sužaliavo žaliai žolei želiant,
purienomis pabalo pievos, paupiai.
Pavasario skambiesiems skambaliukams
/ skambant
girdėti girioje giliai atgyjantys garsai.

Paseksiu pasaką — pavasaris pasakė
ir vėjavaikį vėją vyturys pravys.
Mes pabučiuosim pirmąją plaštakę:
pavasaris ir aš ir saulės spindulys.

HELBORUS NIGER

skirtas Vaciumi P.

Helleborus niger raudonai pražydo,
saulę paviliojo laimės pažadais.
Ar meni baltuojant berželius beržyno,
vėjui vos alsuojant vakarais žaliais?

Turmalino jūra, saulė kaip topazas,
kalnai ametisto — pasakų šaly.
Sidabrinis smėlis ir sapnų oazės
supasi svajonės šviesos svaiguly.

Helleborus niger raudonai pražydo,
širdin išsiliejo ilgesys aitrus.
Ar meni kukuojant girioje iš ryto
raibąją gegutę, dobilų laukus?

Turmalino jūra burtais žavi tylą,
ant bangų linguoja kaspiniai balti.
Sparnais suplasnoję debesys pakyla,
mirga laumės juostos raštai amžini.

Helleborus niger raudonai vis žydi,
dega saulės gaisras ant šakų žalių.
Ar pavasarį, tu mintyse palydi
tėviškėn toli prie Baltijos krantų?

Turmalino jūra, saulė kaip topazas,
kalnai ametisto — pasakų šaly.
Sidabrinis smėlis ir sapnų oazės
supasi svajonės šviesos svaiguly.
Saulė kaip topazas gelsvą auksą plukdo
į brangią tėvynę gintaro dainų.
Niekam nesakysiu, kad ant marių dugno
sakmių ir svajonių aidais gyvenu.

1973

FELIX TIMMERMANS

(1886-1947)

EMMAUS

“Palik pas mus, o Dieve, saulė leidžiasi.”
Mes vakarinę duoną siulėme
tam svetimam keleiviui, kuris keliu
keliavo su mumis kartu.
Ir kai jis, laimindamas, užmerkė akis,
nutiko tai; Jo veidas
suspondėjo dieviškoj šviesoje,
kurioje Jis staiga prapuolė . . .
Stebuklas atsitiko.
Stovėjome ir vėl vieni,
bet suglaudėm linksmi rankas.
Atrodė, kaid Jis dingo mummyse
ir Jo šviesa pas mus liepsnoti ėmė.
Palik pas mus, o Dieve, saulė leidžiasi!

Ruduo pūčia raga,
ir medžiai rūksta,
vaisiai žiba išdidžiai.
Tyla audžia virš miško
iš auksinių siūlų gobeleną:
su stirnomis, kurios iš avietyių
ir paparčių pasirodo nustebusios,
vėl grakščiai išnykdamos . . .
Grožis sapnuoja nuo medžio iki
medžio,
bet visa grožybė vėl išnyks,
nes grožis yra sapnas,
o Tu esi — Amžinybė!
Ačiu Tau, kad davei liūdėsi,
palaimink jo vaisius.
Žasų trikampis ore,
ir vėl ateis žiema.
Girdžiu Tave širdy ir nendrėse
dūsuojant,
esu aš pasiruošęs.

: : :

Langas atviras lietui,
ir kaip Dovydas pasakė:
“Lietus, kuris džiugina žemę!”
Tai palaima,
netik žemei, bet ir sielai,
kuri triukšmingai kaip saulė
nupuolus į marga kvailystę,
dabar nurimsta, pilna atgailos
ir junta gailėsį pradingstant . . .
Atrodo, kad darbšti diena
su begalybe virbalų iš
mano nedrąšos pilką sutaną neria.

ŽEMDIRBIO MALDA

Vienišas kryžius laukuose,
man sunkių žemdirbio rankų
išpiautas ir išmargintas,
ir pamaldžiai pastatytas.

Jėzus numirė už mus
ir, gal būt, už mano lauką.
Mūsų plaukus ir žvaigždes,
ir sėklas Jis suskaito.

Viešpatie, leisk vienas kitam padėti,
Tu, kuris nepuikėjais šiaudų,
duok man sėklų, aš duosiu kviečių
Tavo šventam Sakramentui.

Zenta Tenisonaitė, poetė, rašytoja, vertėja iš
lietuvių kalbos ir į lietuvių kalbą. Gyvena Bel-
gijoje.

*Zenta Tenisonaitė, a poetess, writer and
translator, who resides in Belgium.*

EREMITAS

Tavo šviesos žiežirba nukrito
į mano sielą, pradžia malonės.
O aš gyvenimą į tamsią girią pasukau,
kad vienišas tyliai į Tavo dvasią nerčiau
Bet pragaro įsiutusi bara atėjo
atimti iš manęs tą dieviškąją šviesą.
Baidyklės, mergos gašliai išsipuošusios
ir dar kiti, kas mus ir baido ir gadina.
Lyg būčiau pragaro ir Dievo sudraskytas,
esu kaip kamuolys dviejų galybių.
Ak, kaip mėnulis, kurs virš žemės rimo,
taip juokiasi greita mirtis mano minčių
paguodai.
Atleisk silpnumą man, o Dieve! Bet jei
Tava ranka
mane globos, aš nepaslysiu,
noriu plastake būti ir Tavy sudegti.
Bet ak, manasis Dieve, koks sunkus Tu
nešti!

Mano siela, apsvaigus nuo dainų ir ilgesio,
pateko į Tavo galybės žvaigždžių tinklus.
O Viešpatie!
Juntu kaip kybau tarp žemės ir dangaus,
o tai skaudu.
Paleisk mane žemyn,
kad pasinerčiau į jausmų svaigulį,
arba sunaikink mane Tautosios meilės
ugniame akiraty!

Iš spaudai parengto Felix Timmermans
lyrikos rinkinio ADAGIO
vertė Zenta Tenisonaitė

RECENZIJOS

LIETUVOS POLITIKOS VINGIAI

Autorius, apžvelgęs lietuvių giminių gyvenamus plotus prasidedant istoriniams laikams, imdamas dėmesį Lietuvos politinę padėtį, konstatuoja, kad senosios Lietuvos valdovai dėl netinkamos politikos privedė ją prie žlugimo. Kad tauta nežūtų ir galėtų laisvai tvarkyti savo valstybinį gyvenimą, reikia, kad jos politika būtų lietuviška, neprimesta iš šalies, bet formuojama pagal tautos būdą, papročius ir geopolitinę padėtį. Senosios Lietuvos valdovai su mažomis išimtimis nesuprato lietuvių tautos pašaukimo ir jos gyvybinių interesų. Peržvelgęs Lietuvos valdovų politiką, autorius labai vertina Mindaugą, kurio planai buvo suvienyti lietuviškas žemes, priimant karaliaus karūną ir įvedant krikščionių tikėjimą, tvarkomą lietuvių dvasininkų. Nors Mindaugą, vadinamą Išmintinguoju, autorius laiko gabių politikų, pasukusiu Lietuvos kelią į Vakarų Europą ir jos kultūrą, paramtą krikščionys, bet jis, Mindaugas, padarė klaidą, žmonai Mortai mirus, sulaukydamas savo pilyje jos seserį, neva pretekstu našlaičius vaikus auginti, nes pati buvo bevaikė. Tačiau jos vyras, Nalšėnų kunigaikštis Daumantas, Mindaugui keršydamas, su kitais sąmokslininkais jį patį ir du jo sūnus nužudė. Istoriniuose šaltiniuose randame, kad Mindaugo žudikas Daumantas, pabėgęs į Pskovą, priėmė provoslavų tikėjimą, apsikrikštydamas Timotiejus vardu. Po mirties, provoslavų bažnyčios paskelbtas šventuoju.

Žymesnis mindauginės politikos sekėjas buvo kunigaikštis Vytenis, padaręs su Rygos arkivyskupu sąjungą prieš kryžiuočius, tuo demaskuodamas jų planus. Tautinę politiką vedė kunigaikštis Kęstutis, kurio šeima buvo grynai lietuviška, bet kuris tapo savo brolieno Jogailos intrigų auka. Šviesus vaizdas duodamas ir Švitrigailos, siekusio karaliaus karūnos ir atsipalaidavimo nuo Lenkijos, taip pat ir Žygimanto Kęstutaičio, deja, tragiškai žuvusio.

Iš vėlesniųjų, jau ne lietuvių kilmės valdovų, teigiamai apibūdinamas Steponas Batoras, praplėtęs Lietuvos ribas, kuris taip pat žinomas kaip didelės tolerancijos žmogus, prisimintinas savo posakiu "Esu žmonių, ne sąžinių karalius". Gi bajorams, norintiems suvaržyti karaliaus valdžią, atsakęs: "Ne gyvulių tvarte, bet laisvu žmogum gimiau. Karalium mane išrinkote.... Todėl noriu būti stiprus karalius, bet ne popierinis."

Kituose Lietuvos valdovuose autorius išžiūri daugiau ar mažiau neigiamų bruožų. Aptardamas Gedimino politiką, sako, kad jis nors ir sugebėjo prijungti naujų žemių, bet per daug duodamas privilegijų svetimiesiems, susilpnino tautinį potencialą. Algirdo politikoj matoma daug savanaudiškumo, pataikavimo rusėms žmonoms ir interesų prieštaravimo tautinei lietuvių politikai. Jogailos vaidmuo — Lietuvos sulenkimas per krikščionys. Vytauto klaida — įsipainiojimas į karus su totoriais ir bereikalingas prie Vorkslės nukraujavimas, apleidžiant lietuvišką pajūrį ir neišnaudojant Žalgirio mūšio pergalės ir neatsi-

mant lietuviškų žemių, leidžiant pasinaudoti pergalės vaisiais lenkams, mažiau sudėjusiems aukų mūšio lauke.

Trumpai autorius nurodo senosios Lietuvos valdovų politikos klaidas: nepadėjo išsivaduoti iš vokiečių jungo latviams ir prūsams. Lietuva sunyko, nes svetimųjų įtakų buvo sužalota tautos dvasia, pasėjant nevieningumą ir nerūžtingumą.

J. Venclova piktinasi tais, kurių pastangomis buvo kurstomas lietuvių prisidėjimas prie lenkų ruošiamų sukilimų prieš rusus 1831 ir 1863 m., kurie atnešė tautai tik kančias ir nelaimes. Ir paskutinis ginkluotas pasipriešinimas buvo kurstomas neatsakingų asmenų, kada jokios realios pagalbos nebuvo tikėtasi, bent tam nebuvo pagrindo. (Kažin keno atsakomybe buvo atiduoti raudonajam slibinui į nasrus narsūs Lietuvos sūnūs Juozas Lukša, Julijonas Būtėnas ir kiti, nuleidžiant juos parašiuotais į okupuotos Lietuvos miškus, kai greitai išsilaisvinimui iš pavergėjų nebuvo jokios vilties!).

Peržvelgdamas nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, J. Venclova sako, kad Lietuvos valstybės konstitucijos buvo nukopijuotos iš svetimų, o ne originaliai sukurtos, todėl reikėsi chaosas, Valstybę sudarantieji elementai — vyriausybė, seimas ir teismas turėjo būti viens nuo kito nepriklausomi, tiesioginiai renkami tautos. Šiam principui buvo prasilenkta, todėl valstybinis gyvenimas nebuvo darnus. Politiniams debesims antrojo pasaulinio karo išvakarėse artėjant prie Lietuvos, vyriausybės pareiga buvo įspėti iš anksto tautą ir tam pasiruošti.

Reikia pripažinti, kad šios autoriaus pastabos yra labai teisingos, nes mūsų vyriausybės buvo vedama "štrauso" politika, nenorint matyti, kas dedasi aplink.

Čia reikia prisiminti prof. K. Pakštą, kuris pranašiška nujausdamas II pasaulinio karo audrą ir kad Lietuvai ateis sunkios dienos, stengėsi įtikinti prezidentą A. Smetoną ir kitus vyriausybės narius, kad visa, kas vertinga (auksas, svetimą valiuta, kultūrinės vertybės) būtų paruošta išvežti į užsienį. Deja, jis buvo palaikytas pakvaišėliu. Bet greitai riedą įvykiai parodė, kad jis buvo teisus!

Autorius iškelia žalą nepamatuoto optimizmo, kada jam nėra realaus pagrindo. Taip antru kartu 1944 m. vasarą rusams artėjant prie Lietuvos, pagrindžio spauda skelbė, kad vakariečiai neleis užimti Lietuvos, todėl daugelis buvo užklupti netikėtai, daug jaunų kovotojų be reikalo žuvo nelygioj kovoj, nes buvo suklaidinti, manydami, kad okupacija tik laikino pobūdžio. Iš tikrųjų būtų užtekę tik pasyvaus pasipriešinimo. Daug būtų sutaupta bereikalingų aukų.

Knyga padalyta į daugiau, negu šimtą skyrelių, kurių vienas (99 psl.) — samprotavimas apie Lietuvos fondą — nelabai priderinamas prie bendro knygos turinio, nes kaip publicistinis nuomonės pareiškimas geriau būtų tikęs perijodiniam leidiniui, bet ne mokslinio pobūdžio knygai.

Knygelėje įdėtas žemėlapis, kuriame atžymėtas lietuvių gyvenamas plotas žalvario amžiuje. Šiaip knygoje iškelta daug įdomių min-

čių. Be abejo, kritiškai vertinti praėties įvykius yra daug lengviau, negu pramatyti ateitį. Tačiau atsakingose pozicijose esantieji asmenys negali būti atpalaiduoti nuo atsakomybės paruošti ateities planus. Skaitytojui būtų daug patogiau orientuotis, jei būtų pridėta knygelės turinio rodyklė.

Autorius, rašydamas šią knygelę, įdėjo daug kruopštaus darbo, nes gale esančiam panaudotos literatūros sąrašė išvardintą 201 lietuvių ir kitomis kalbomis šaltiniai.

I. Medziukas

J. Venclova, **Lietuvos politika**. Išdavos ir sugestijos. 1979. 120 psl. Kaina nepažymėta.

KITOS J. VENCLOVOS PARAŠYTOS KNYGOS

- Lietuvos vardo kilmė, Chicago, 1972.
- Mindaugo krikštas-Lietuvos krikštas, 1972.
- Prutėnai ir rytų galindai, 1974.
- Suduviai - jotvingiai - dainuviai, 1974.
- Lietuvių tautos pašaukimas, 1975.
- Senovės trakai ir skitai, 1975.
- Apie senovės indus ir jų giminybę su lietuviais, 1975.
- Latviai ir gudai, 1976.
- Lotynai ir germanai, jų artimumas su lietuviais, 1976.
- Apie lietuvių draugus ukrainiečius, 1976.
- Senovės graikai, giruliai ir getitai ir jų ryšys su lietuviais, 1976.
- Senovės keltai ir jų sąryšis su lietuviais, 1976.
- Senovės lietuvių tikybos bruožai, 1977.
- Lietuviai žiloj senovėj, 1978.
- Indoeuropiečių protėvynė senovinėj Lietuvoj, 1978.
- Dr. J. Basanavičiaus reikšmė lietuviams, 1978.

"200,000,000 and Lithuania"

Algirdo Gustaičio antroji šios brošiūros laida, su Indo-Europiečių kalbų "medžiu" paskutiniame puslapy. Tai naudinga mūsų laisvės propagandai knygelė, nes kaupia nemažai informacijos apie Lietuvos vargus praėity, apiejos galybę ir apie komunistų vergovę bei rusinimą dabartiniais laikais; ypač svarbus ir aktualus skyrius apie rusinimą, nes tai S.O.S. šauksmas mūsų brolių dabar, okupanto spaudžiamų.

Knygos kaina \$1.50, gaunama LD knygyne.

ENGLISH SECTION

U.S. STATE DEPARTMENT HEDGES ON LITHUANIAN LEGATION BILL

The State Department has recently declared its view on H.R. 5407, a bill introduced in Congress last year which would appropriate funds for the Lithuanian Legation and would also provide for continuity of Lithuanian diplomatic representation. The Department's opinion was expressed in a letter to Rep. C. Zablocki, Chairman of the House Committee on Foreign Affairs to which the bill had been referred. (Letter enclosed).

As the letter points out, the Department for various reasons **does not recommend** the appropriation of U.S. Government funds to provide relief for the Lithuanian Legation, an objective sought by H.R. 5407. The Department has arrived at a different solution, details of which "cannot be made public because they involve matters which are protected by **diplomatic immunity and confidentiality.**" Department officials have indicated that the arrangement involves a reorientation of Baltic legation funds. Given these factors, the Department does not recommend that the Congress enact H.R. 5407.

The Department at this time chose not to address the other point of H.R. 5407, on the continuity of diplomatic representation. In the Department's view, that issue was secondary to the more pressing matter of the Lithuanian Legation's financial status. The Department's view was that the issue of diplomatic representation should be addressed separately and on its own merits. Touching on this sensitive issue, the Department writes to Congressman Zablocki that "... the measures we are taking will adequately satisfy the primary purpose of H.R. 5407 in providing for the financial survival of the Lithuanian Legation as long as there are eligible diplomatic representatives to staff it." Together with ongoing discussions, this indicates the Department's prevailing opinion that present accreditation requirements for the Baltic diplomatic corps would not be relaxed. It remains the prerogative of the Baltic American community, an effort recognized by the Department, to seek ways to avoid what would be a biological termination of the Baltic diplomatic corps.

Department officials felt that the efforts of the Lithuanian American community in gaining introduction of H.R. 5407 were productive, as this served to focus attention on the Lithuanian Legation's financial status and reinforced the need to achieve a timely solution.

Inquiries on this matter can be addressed to the Baltic Affairs Office, EUR/EE Room 5221, Department of State, 2201 C Street N.W., Washington, D.C. 20520 telephone (202) 632-1739.

While declaring their support for the primary purpose of House Resolution 5407—to provide for the financial support of the Lithuanian Legation—the United States Department of State demurs on the subject of eligibility and diplomatic representatives to staff the legation.

The State Department bulletin claims to have found "confidential" sources of funding and, therefore, concludes that the bill does not need to be considered. The representative issue, which is circumvented, is to be dealt with in another manner, but obviously not in a legal public forum.

Readers, we urge you to read the letter yourself and consider the implications of the non-committal stance to the issue of representation. As it stands now, the rigid requirements for selection to diplomatic posts practically ensure biological termination of the Baltic diplomatic corps.

J. Brian Atwood, Assistant Secretary for Congressional Relations, Writes to Clement J. Zablocki

"The department thoroughly shares this view. However, the Department also believes that to provide direct U.S. Government assistance to the Lithuanian Legation would degrade the valid and important degree of independence which the

Lithuanian Charge d'Affaires, an accredited foreign diplomatic representative, now possesses from the U.S. Government and from U.S. domestic politics and related considerations. Accordingly, over the last several months we have exhaustively explored possibilities for assisting the Lithuanian Legation in ways which would not involve a need for taxpayer appropriated funds and attendant legislation.

I am pleased to inform you that we are in the final stages of working out an arrangement which will provide for the continuing financial requirements of the Lithuanian Legation without the need for appropriated funds, or for legislation such as H.R. 5407. The Department therefore recommends that H.R. 5407 not be enacted.

Details of the arrangement cannot be made public because they involve matters which are protected by diplomatic immunity and confidentiality. Department representatives are available to brief you personally in confidence, if you desire. I would like, however, to assure you that the measures we are taking will adequately satisfy the primary purpose of H.R. 5407 in providing for the financial survival of the Lithuanian Legation as long as there are eligible diplomatic representatives to staff it."

JBANC Annual Meeting

On February 2, 1980, the Joint Baltic American National Committee (JBANC) held its annual meeting in Rockville, Md. The meeting was devoted to reviewing major activities of the past year, such as working for congressional adoption of the Baltic resolution, HCR 200, and receiving and disseminating the appeal by the

Seated, left to right in photo: Mairo Kari, Estonian representative, JBANC; Janis Riekštion Kazys Sidlauskas, president, Lithuanian American Council and JBANC; Juhan Simonson, president, Estonian American National Council.

Standing, left to right in photo: Maria Pedak-Kari, Alternate Estonian Representative; Olgerts Pavlovskis, Alternate Latvian Repre-

sentative, JBANC; John Genys, Chairman and Lithuanian Representative, JBANC; Gunars Feierovics, Latvian Representative, JBANC; John Bolsteins, Director of Public Relations, JBANC. —Photo by Juris Bilmanis

Atstovas šiais metais yra Dr. J. Genys, (stovi viduryje), ALT-ą atstovauja pirm. Dr. K. Šidlauskas (sėdi trečias iš kairės). Jis yra JBANC pirmininku.

JBANC ANNUAL MEETING

(Continued from Page 17)

45 Balts issued on the 40th anniversary of the Molotov-Ribbentrop Pact. Also discussed were major activities for the coming year which would center around preparations for the Madrid Conference. The Chairmanship of JABANC for the coming year was rotated from Messrs. Riekstins and Meierovics of the American Latvian Association to Messrs. Sidlauskas and Genys of the Lithuanian American Council.

THE INVOCATION OF A SIBERIAN REFUGEE

Excerpts from the speech delivered by Miss Elena Juciute on February 17, 1980, at the commemoration of Lithuanian Independence Day in Los Angeles.

The 20 years of Lithuania's Independence was the happiest period in our history. Unfortunately, this period did not last very long. Shortly after, the epoch of tortures, deportations and brutality followed, which is still going on after 40 years.

Enslaved Lithuania even after all the bloodshed, as a nation is not dead. Not only is it alive, but it is strong and fighting vigorously for her freedom. The spirit of fight is still there and is being conveyed to new generations. To replace those murdered, imprisoned or departed, new heroes appear.

Today, while the mighty enslaver is trying to conquer the entire world, he faces some serious and unexpected problems, caused by the small nation—Lithuania.

What is the conqueror to do about those "spoiled," invincible, stubborn Lithuanian, Latvian and Estonian countries. All methods to suppress and exploit them have failed. Rivers of blood have been shed, but the ultimate goal has not been reached, while in prison they act as apostles, undermining the very foundation of Soviet communism.

The people are not only alive, but are more difficult to handle than ever before. After spending 20 to 25 years in prison or concentration camps, they are not afraid of another dose in prison.

The leaders of the Kremlin are by no means free of headaches. They act triumphantly even when in real trouble. They try to deceive the world. However, through all the mist of propaganda, tidings reach the free world that national patriotism is strong. All efforts at Russification have failed. The underground protests are gradually getting more strident and more virulent.

Neither the severe punishments nor the big promises can suppress the longing for freedom among the enslaved nations. They keep the cold war going; they do not feel defeated.

.. Translated by F. Masaitis

THE SECRETARY OF STATE WASHINGTON

February 11, 1980

Dear Mr. Charge d'Affaires:

On the occasion of the sixty-second anniversary of the proclamation of Lithuanian independence, I am honored to express on behalf of the Government and people of the United States best wishes and warm greetings to you and to the Lithuanian people.

We recall on this occasion the profound pride with Lithuanians have in their rich heritage. Americans hold in particular esteem the strong sense of national consciousness and devotion to religious and human rights which characterize Lithuanians everywhere.

Sincerely,
Cyrus Vance

Dr. S. A. Backis,
Charge d'Affaires of Lithuania.

On the Lithuanian Wave Length

Vyt. Sirvydas

With the assistance of government subsidies, Lithuanian Canadians have published a richly illustrated (in black and white and color) album entitled "Lithuanian National Costumes." Its authors are Antanas Tamosaitis and his wife Anastazija, life-long masters of Lithuanian handwoven folk textiles. From their workshop in Canada they supply costumes to folk dancers and singers throughout the Western hemisphere.

Christina Markunas was listed as a member of the production staff of the concert by the New York Philharmonic Orchestra and tenor Luciano Pavarotti. The concert was broadcast over many public service television stations. More information about this lady with a Lithuanian name would be appreciated.

The UPI distributed an article written by its sports writer, Richard L. Shook, to many American newspapers on Al Kaline when he was elected early this year to baseball's Hall of Fame by an 88.4 percent vote, the 10th best percentage ever, and the 10th player ever elected the first time his name was on the ballot. Our Lithuanian papers hardly ever noticed him during his notable 22-year career with the Detroit Tigers, though he was born Albert William Kalinauskas Dec. 19, 1934 in Baltimore. Baltimore is where Johnny Unitas' football fame flourished due to the Lithuanian press.

In addition to being a great fielder, hitter, thrower and runner, Kaline shows an

President F. Masaitis, Los Angeles ALT, expresses thanks to guest speaker Elena Juciute.

Los Angeles ALT-os pirm. F. Masaitis dėkoja paskaitininkei Elenai Juciūtei.

instinctive baseball intelligence for doing the right thing at the right time. At the age of 20, he won the American League's batting crown by hitting .340 (his lifetime average was .297). National audiences became aware of him in 1968 and 1972 when he led the Tigers to the World Series and American League titles. After hitting 399 home runs, one less than the magic 400, and making 3007 hits, he suddenly retired from baseball during a game in his home town of Baltimore in 1974.

Fame did not steal Kaline away from his family. In 1953, when the Detroit Tigers signed him for two playing seasons at \$1000 monthly and a \$15,000 bonus, Al turned the latter over to his parents to buy their home. In 1971 he signed a contract for \$100,000.

He is a shy person, is married to a lovely woman, has two sons, and leads a very quiet, private life in Detroit.

The 1979 Fall issue of the Journal for Baltic Studies contains only one major article on a Lithuanian theme. The article, titled "Augustinas Voldemaras in France, 1938-1940," is by Professor Alfred Erich Senn. The professor translates letters by Voldemaras (1883-1942) to his father in the United States, with whom Voldemaras became acquainted while teaching at the University of Kaunas, 1920-1923.

The letters disclose nothing startling, but give a glimpse into the character of a man whom Prof. Senn considers one of the more controversial figures in Lithuanian history between the two World Wars. The letters are silent about a mysterious trip Voldemaras made to Lithuania in August 1938, at which time he was arrested and exiled again early in 1940 with a "diplomatic passport" as he calls it, but not saying who issued it or for what purpose (a trip to Rome to see Mussolini?)

Voldemaras' political life began with his return to Lithuania in 1918 from a history professorship in Russia. He became a leading member of the Tautas Pazanga (National Progress) Party and soon was asked to serve as Prime Minister of the first constituted Cabinet, which he did for just over one month late in 1918. Mykola Slezevicius, leader of a broad coalition took over, but Voldemaras was retained as Foreign Minister until June 1920.

He resumed both these posts after the military coup of Dec. 16, 1926, serving until a falling out with President Smetona on Sept. 19, 1929. In 1934, members of a secret Gelezinis Vilkas (Iron Wolf) Society attempted to restore him to power in a coup but failed. Instead, Voldemaras was arrested and sentenced to 10 years for treason. He was provided amnesty in 1938 and allowed to go to France, where he wrote the letters published in the Journal of Baltic Studies. For unknown reasons, Voldemaras made an unexpected trip to Lithuania during a time when Soviet forces occupied Lithuania. He was arrested at the border and died in a Moscow prison on Dec. 16, 1942.

BOOK REVIEW

By ZIVILE GIMBUTAS

THE GOLDEN STEED. Edited by Alfreds Straumanis. Prospect Heights, Illinois: Waveland Press, Inc., 1979. 393 pages, photographs. \$15.00.

The Golden Steed is intended to "introduce the reader to as many Baltic folkloric motifs as possible" (p. 17)—to some of the essential, perhaps timeless, qualities of Baltic culture—and it does so like a rainbow radiating color, poetically. Each play in the volume is either based entirely on folklore, for instance, legends, fairy tales, superstitions; or it incorporates elements of traditional myth and ritual to enhance setting, action, and character. Songs and proverbs embellish ordinary language throughout. The interchange between folklore and dramatic invention is most striking, although at first least evident, in Saja's play, where it is difficult to distinguish between mythological figures and real characters; proverbial wisdom blends with earthy humor; and "Dainava," the legendary land of songs, comes to life as "The Village of Nine Woes."

This anthology is the second volume in a series of Baltic drama edited by Alfred Straumanis of the Theatre Department, Southern Illinois University at Carbon-

dale; it is preceded by *Confrontations With Tyranny*, a collection of six Baltic plays published in 1977. *The Golden Steed* is the title of the first play, written in 1909 by the Latvian poet and patriot Janis Rainis, who called it a "winter solstice tale in five acts" (p. 43). Anna Brigadere's *Maija and Paija*, "A Fairytale in Seven Scenes," (1921) also contributes to Latvian lore. Estonian drama is represented by Oskar Luts' one-act plays *The Spirit of Lake Ulemiste* (1916) and *The Will O' The Wisp* (1919); August Kitzberg's *The Werewolf* (1912), a realistic drama portraying early 19th century peasant life. The two Lithuanian selections are the most recent: *The Village of Nine Woes*, "a narrative drama with music" by Kazys Saja, 1974, and *Whitehorn's Windmill*, the dramatization of a novel written by Kazys Boruta in 1945.

Introductory essays for each play increase the reader's appreciation of the dramatic subject matter and means of expression. For example, Elena Bradunas explains how folklorists distinguish between two major types of narratives—fairy tales and legends.

... One type was the fairy tale, which carried the listener out of his normal everyday life and set him down in a fantasy world to meet with kings and queens and to witness bouts with dragons that rescued stolen princesses. The stories always had happy outcomes often ending with a wedding scene where the lowly hero would win his princess...

The other major category of narratives

The Inter Continental Dance Group, Ellie Livcinas (right), Director.

Tarpkontinentinė šokių grupė su vad. Ellie Livcinas (dešinėje).

consisted of legends. The stories were set in the real every day world of the people who told them, and the characters were ordinary human beings who become special because they witnessed unusual and strange occurrences. Often legends recounted how mortal men met with various supernatural beings . . . They told of how gods, saints, devils, and other imps . . . meddled in human affairs, sometimes causing good, sometimes evil . . .

Introduction to Whitehorn's Windmill, p. 329].

Most of the plays in **The Golden Steed** can be discussed generally in these terms.

Oskar Luts' **The Will O' The Wisp** recalls the ancient love story of Hero and Leander as well as its Northern European variants. **The Spirit of Lake Ulemiste** is an original interpretation of the Estonian legend "Why Will Tallinn Never Be Completed?" (p. 188) concerning a near-by lake which is anxious to inundate the capital city. These short plays were intended as entertainment for young people.

Whitehorn's Windmill is like a legend in its juxtaposition of real setting and supernatural phenomena, but it is Kazys Boruta's own story; it is itself a legend. Baltaragis ("Whitehorn"), his vivacious daughter Jurga, Girdvainis are almost as familiar among Lithuanians as the folkloric archetypes pertaining to their companions: the matchmaker, the hypocritical old maid, and the devil. The author's particular devil, Pincukas, is twice as notorious, and is known not only from the drama and the novel but also from a recent film made in Soviet Lithuania, "Velnio Nuotaka ("The Devil's Bride" or, possibly, "The Devil's Disappearance").

The two Latvian plays relate to fairy tales. **The Golden Steed** is based on the Estonian variant of "The Princess on the Glass Mountain." **Maija and Paija** follows the structure of the cycle of tales about the Step-daughter and the True Daughter. Both are beautiful elaborations of the conflict between good and evil, centering in one play on the confrontation between Mother of Night and Father of Light; in the other, on Maija and the devil's influence. On one level they are plays for children, offering swift action and an array of exaggerated, colorful characters. They are, however, thought provoking and sophisticated in their allegory.

August Kitzberg's **The Werewolf** turns away from the world of fairy tales and approaches the psychological realism associated with Ibsen and Strindberg in 20th century theatre. The play is unique in this anthology for its sensitive treatment of superstition, specifically the folklore about werewolves prevalent among early 19th century peasants in Estonia. Kitzberg shows the negative effect of myth on a village and the inhabitants of Tammaru Farm. In the climactic scene, a celebration of St. John's Eve, songs and dances cease, and the traditionally luminous bonfire is extinguished by gossip echoing superstitious beliefs and ignorance.

The Village of Nine Woes, by Kazys Saja, is blessed with Aleliumas, a folkloric sage who plays the national instru-

ment, **kankles**, and the protagonist of this "narrative drama with music." The Village is cursed by Clement the ox, a devil in disguise with affinities to the mythical "aitvaras," as noted in Egle Zygas' excellent introduction. The action of the play is accompanied by songs: lyrical songs, humorous songs, an insulting game song, a lament, a recruit song, love songs, and songs of the wedding ritual (p. 274). Lyricism gives way to Clement, and to comic relief when the villagers appear with pots over their heads in a protective gesture against the beast. Thus visual effects complement music as wisdom alternates with folly in the provocative language of this play.

In summary, **The Golden Steed** ranges in style from realism to allegory to musical theatre. Its content is characterized by a diversity that is inherent in and suggests the main theme: humanity, as expressed in Baltic folklore and understood by indigene written in the early 20th century.

One may notice a discrepancy between the Editor's Introduction (p. 15, par. 1) and Felix J. Oinas' commentary on Oskar Luts' plays (pp. 189-90); and typographical errors, which seems to proliferate in the second half of the edition. These are

certainly minor shortcomings, inspiring attentive reading as well as enjoyment of **The Golden Steed**.

Both volumes of the Baltic drama series are distributed by Waveland Press, Inc., P.O. Box 400, Prospect Heights, IL 60070; [312] 634-0081.

A Lithuanian Wedding

Lithuanian's will be one of five ethnic groups which will be represented in a program at the Chicago Public Library Cultural Center through March 2 to highlight the distinctive wedding ceremonies of the Nations. Artifacts, photographs, documents, and exhibition of a traditional wedding dress, customs, menus, and dances will punctuate the festival.

Each national day will duplicate the wedding reception as it used to be and still is . . . from wedding cakes to bride and groom dances.

Lithuanian Day, on Sunday, February 17, features the Grandis Dance Group. In addition, the Intercontinental Dance Group will perform in all five (Jewish, Italian, Polish, Lithuanian, and Swedish) programs, coordinated by Ellie Livcinas.

The program is sponsored by the Ethnic Cultural Preservation Council of Chicago.

Seen in Rio de Janeiro at the 1979 reunion of the PEN Club—a prestigious international organization of writers—are, left to right, Stasys Gostautas, professor of Latin American literature at Boston University; Antanas Gaulia, leader in the Lithuanian community of Rio, and Israel Klabin, the mayor of Rio, and of Lithuanian Jewish origin.

Stasys Goštautas, Antanas Gaulia (Rio de Janeiro visuomenės veikėjas) ir Rio de Janeiro burmistras, Israel Klabin (kilęs iš Lietuvos žydų) per 44 PEN Klubu kongreso susirinkusį šiame mieste liepos 15-21 dd. 1979 metais.

LITHUANIA IN PHILATELY (22)

By Antanas Bernotas

OUR NEIGHBORS, THE ESTONIANS

Estonia is the northernmost of the three Baltic republics. She is contiguous to Latvia, the Baltic Sea, and the Gulf of Finland. Including nearby islands in the Baltic Sea, she comprises a space of 47,549 square kilometers. While the ancient Prussians, Lithuanians and Latvians are Balts, Estonians are of Ugro-Finnish descent. Related to the Finns, they speak a kindred language. The population of Estonia in 1940 was 1.25 million. The capital of Estonia is the city of Tallinn.

While Lithuania in the 14th century and later, was a mighty state whose boundaries spanned the Baltic to the Black Sea, Latvia and Estonia did not exist as independent states until 1918. From ancient times, the Estonians were ruled by elders and local dukes. In 1030 Estonia made formal contact with their eastern neighbors, the Russians. In the beginning of 1208, German settlers inundated the countryside. Meanwhile, the Sword Knights, who conquered most of Livonia, were spreading northward toward Estonian lands. Estonians, unable to defend themselves, in 1219, asked the Danes for help. The Danes, with the usual twist of fate, came, but fought for their own gain and took all of the northern part of the country. Even the Lithuanians, pursuing the Sword Knights, once marched deep into Estonia, reaching nearby islands in the Baltic Sea.

In 1558 the Russians instigated incursions into the land and occupied parts of the Tartu bishopric. And the Swedes, in 1561, ousted the Danes and entrenched themselves in the northern part of the country. From the South, the Poles advanced to purloin the southern tip of Estonia. In later years all of Estonia was overtaken by the Swedes, but they behaved as benevolent landlords. King Gustav II Adolf established a university in the city of Tartu, as well as many primary schools. Around 1700, which marks the beginning of the Great Northern War, the country was infiltrated by Moscow's forces, and it remained under Russian rule until World War I.

Estonian culture and nationalism flourished at the end of the 19th century. Writers and educators, pressed for national freedom, and by 1917 attained sufficient autonomy to call a peoples' assembly together. Local insurgents fought the Soviet intruders sent by Moscow, and the German army, now invading the country from the south. Despite the continuing foreign threat, the Estonian National Council proclaimed an independent Estonia on February 24, 1918, and proceeded to organize their own government. Konstantin Pats was temporarily selected as prime minister, who later was elected first president of the Republic. Some parts of the country remained in the hands of the White Russians and the German General Bermond-Avalov, coming from Latvia. Not until the end of 1918 did the young Estonian army, helped by some Finnish units and by the British navy who happened to be in the Gulf of Finland, manage to extricate the country from foreign control.

On September 22, 1921, Estonia was accepted into the League of Nations. The border disputes with the Soviet Union and Latvia were settled. On September 12, 1934, a treaty of cooperation and friendship between Estonia, Latvia and Lithuania was signed. And so free and independent Estonia remained until June 16, 1940, when it was forcibly usurped by Soviet Russia as were Latvia and Lithuania. Soviet occupation continues until now.

To illustrate this article, we have selected the following postage stamps issued by Estonia:

1. 1928—Coat of Arms of Estonia.
2. 1927—View of Tallinn.
3. 1936—President Konstantin Pats
4. 1933—Waterfalls on the River Narva.

1. 1928—Estijos valstybinis herbas.
2. 1927—Sostinės Talino vaizdas.
3. 1936—Prezidentas Konstantinas Pats.
4. 1933—Narvos upės krioklys.

jauskas has joined a Helsinki Group in the special regime camp for political prisoners Zhch-385/1-8, Posiolok Sosnovka, Mordovian ASSR.) Tomas Venclova has been living in the United States since the beginning of 1977. The two remaining members of the Group, Ona Lukauskaite-Poskiene and Eitanas Finkelsteinas, were joined by the Rev. Bronius Laurinavicius late last year. The most recent document of the Lithuanian Helsinki Group (No. 14) was issued in January, 1979.

Of the two new members, Mecislovas Jurevicius has been frequently mentioned in the **Chronicle of the Catholic Church in Lithuania**. He was first arrested on May 29, 1950, and sentenced to 25 years in the camps for his active participation in the Lithuanian freedom fight against the Soviet invaders. Amnestied on June 29, 1956, he was employed for ten years in the craft school of the Lithuanian Association for the Blind. He was constantly persecuted for his religious and political convictions and on January 10, 1975, was fired from his job. Jurevicius was one of the organizers of the demonstration against the violation of religious rights in August, 1976, in Siluva. There is less information about Algis Statkevicius, except for the fact that he was forced into a psychiatric hospital from which he was released in 1970.

Two New Members Join Lithuanian Helsinki Group

Reliable sources report that two new members have joined the Lithuania Public Group for Furthering the Implementation of the Helsinki Agreements. They are Mecislovas Jurevicius and Algis Statkevicius.

The Lithuanian Helsinki Group was founded in November, 1976. Its membership has since been depleted by arrests, emigration and death. Balys Gajauskas and Viktoras Petkus were arrested last year and are now in labor camps. (Ga-

ANGLIŲ - LIETUVIŲ K. ŽODYNAS
LIETUVIŲ - ANGLŲ K. ŽODYNAS
 kiekvienas po 30,000 žodžių ir posakių.
 Irišta kietais viršeliais ir per 500 psl.
 Vieno žodyno kaina \$10.

LITHUANIA 700 YEARS
 By Albertas Gerutis
 Fourth Revised Edition. Includes:
 1. The Origins of the Lithuanian Nations, by Prof. J. Puzinas.
 2. Lithuania to World War I, by I. Jakstas
 3. Independent Lithuania, by Dr. A. Gerutis
 4. Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis
 5. Liberation Attempt from Abroad, by A. Budreckis
 6. The Prospects of Lithuanian Liberation.

Order from:
 I.D. Bookstore, 4364 Sunset Blvd.
 Los Angeles, CA 90029
 PRICE: \$12.00; BY MAIL, \$13.00

GARBĖS PRENUMERATORIAI

J. Ankudas, MD, Baltimore, Md.
Peter Atkočiūnas, D.D.C., Cicero, IL.
Br. Aušrotas, Juno Beach, Fl.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
 Dr. C. K. Bobelis, Fl.
 A. Braškys, Canada, Ont.
 Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
 Vyt. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
 John Čiurlionis, PA.
 A. Devenis, CA.
Dr. J. Dėdinas, Elmhurst, Ill.
 Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
 A. Dičius, CA.
 Rev. A. Dranginis, MD.
 Vincas Dovydaitis, San Clemente, Calif.
Br. Gašinis, Norvell, MA.
 J. Girevičius, Ont. Canada.
 Mrs Venice Grantham.
Paul Gylys, Olympia, Wash.
E. & L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
 E. Jonušas, Nebr.
 Msgr. F. M. Juras, CT.
Dr. J. Jurgilas, Granada Hills, Calif.
 J. Jurkūnas, ILL.
 A. Kantvydas, Canada.
 K. Karuža, CA.
St. Keteriauskas, Los Angeles, G. Kazlauskas, Los Angeles, CA.
Dr. P. Kisielius, Cicero, Ill.
 A. Krisiukėnas, MA.
 E. Kronas, Canada.
Msgr J. Kučingis, Los Angeles,
 S. ir J. Kvečas, CA.
 J. L. Levickas, FLA.
 Mary J. Lietuvnikas, Orlando, FL.
 J. Lukas, CT.
A. & L. Mažeikos, Marina del Rey, Ca.
 G. Mažulienė, CA.
W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
 Balys Maskeliūnas
Msgr. L. Mendelis, Baltimore,
 M. Merkevičius, Omaha, NB
 E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.
Dr. Vyt. Mileris, Livonia, MI.
 Rev. S. Morkūnas, Iowa.
A. Musteikis, Fallon, NE.
 J. Narbutas, FLA.
 Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
 Vl. Pažiūra, CA.
Frank Petrauskas, Syracuse, N. Y.
 Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M.
 Kun. V. Radvina, Calif. - \$30.
 V. Raulinaitis, CA.
 P. Sakas, Los Angeles, CA.

Garbės prenumeratoriai

E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, Calif.
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids,
 Viktoras D. Stankus.
 J. Stakėnas, ILL.
Jonas Talandis, Olympia Fields, TALKA, Hamiltono Lietuvių Kredito kooperatyvas, Canada.
A. Rapšys, Norco, CA.
Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, CA.
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA.
 Rev. P. Sabulis, Waterbury, Ct
 M. Sarauskas, Winn., Canada.
Juozas Truskauskas, Los Angeles, CA.
Rev. Ignas Urbonas, Gary, IN.
 A. Valavičius, IL.
 Vytautas Vidugiris, Los Angeles
J. Vitėnas, Washington, D.C.
A. Yutz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.
 Slava Žemelytė, Canada -

Labai ačiū visiems parėmusiems L.D. žurnalo leidimą —
A. Skirius, leidėjas

AUKOJO PAREMTI SPAUDAI

\$20 — E. Jonušas, Nebr.
 \$50 — Lietuvių Fondas.
 \$17 — St. Damulis, CA.
 Po \$15 — Msgr. J. Kučingis, Calif., S. ir J. Kvečiai, Calif.
 \$12 — S. Sadauskas, IL.
 \$10 — M. Jagučanskienė.
 Po \$7 — Rev. Z. Smilga, C.
 A. Laucius, A. Andrieušis, Ign. Gurčėnas.
 Po \$5 — J. Baublys, A. Mitkevičius, L. Eurkoos, L. Bajorūnas, kun. A. Babonas, M. Balčiūnas.

NOTE OUR EXPANDED ENGLISH SECTION. IF YOU SUPPORT THIS CHANGE, SUBSCRIBE FOR YOUR CHILDREN OR YOUR FRIENDS. —Ed.

ALBINAS MARKEVIČIUS
 Apdraudos Agentūra
M. & R. AMERICANA
 Insurance Service, Inc.

2113 Wilshire Blvd. 393-9801
 SANTA MONICA, CA 90403 828-7525

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Ankai — savininkai
 4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
 2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
 Telefonas: (312) 737-6784
 ir
 Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Po \$4 — V. Kamaitis, Br. Tiškus.
 Po \$2 — Rev. Vyt. Palubinskas, John Drasutis, J. Ališauskas, J. Venckus, V. Stropus, V. Ake-laitis, V. Plečkaitis, Pr. Dovydaitis, L. Simaitis, Rev. M. Kirkilas, B. Liaudanskis, A. Repšys, J. Taoras, P. Kudreilis, M. Paškevičienė.

SIMAS KUDIRKA PRANCŪ-ZIJOJE

Prancūzų TV 2sis kanalas š. m. sausio 22 d. vakare, progamoje Les Dossiers de l'Ecran rodė JAV susuktą filmą apie Simą Kudirką (išverstą prancūziškai). Po filmos sekė diskusijos.
 Prancūzų pakviestas, dalyvavo ir S. Kudirka; jį priėmė ir globojo B. ir A. Venskai.

Diskusijose dalyvavo prancūzų soc. partijos sekr. J. Poperen, ambasadorius A. Goldbergas — Belgrado konferencijos amerikiečių delegacijos šefas, Rochesterio prof. E. Lozanski ir kt.

Iš lietuvių pusės organizacinį darbą Prancūzų TV kvietimu atliko B. Venskuvienė, ELTOs red. prancūzų kalba.

GRAŽIOS DOVANOS

Tik ką gauta siunta lietuviškų kopytėlių, kurių kainos nuo \$20 iki \$40.
 Taip pat LD knygyne galite gauti lietuviškų lėlių, audinių ir kitokių suvenyrų.
 Prašome užėti į įstaigą arba pasiteirauti laišku apie kainas.

NAUJOS KNYGOS

Gavome paminėti dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių paruoštą knygą apie lietuvių tautinius drabužius angliškai: "Lithuanian National Costume". Joje aprašomi ir fotografijomis bei dailininkų paveikslais pavaizduojami Aukštaitijos, Vilnijos, Dzūkijos, Kapsų, Zanavykijos ir Žemaitijos tautiniai drabužiai.

Knygą išleido Lithuanian Folk Art Institute, Toronte, Kanadoje. 236 psl., kaina \$26 (persiuntimas paštu \$1.50).

Gaunama ir LAV administracijoje, 4364 Sunset Blvd., L. A.

"ŠIRDIS IŠ GRANITO"

Romaldas Spalis — Romanas

Tai prieš paskutinis romanas iš "Vienos Kartos istorijos ciklo." Beliko parašyti paskutinis romanas "Aukšinio saulėlydžio gundymai." "Širdis iš granito" romaną išleido Vilties Draugijos Leidykla, 1979 m. 379 psl. Kaina \$10.00. Knygos išleidimo mecenatai: Pulk. leit. Donatas ir Dr. Gina A. Skučai. Gaunama pas knygų platintojus.

TAUPLYKITE DABAR

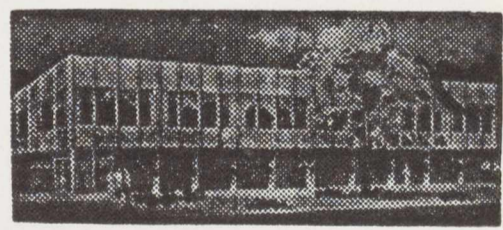
Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet klekvename skyrluže galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

8% — 8 metų su \$500.00, minimum
 7% — 6 metų su \$500.00, minimum
 7½% — 4 metų su \$500.00, minimum
 6% — 30 mėn. su \$500.00, minimum
 6½% — 1 metų su \$500.00, minimum

Savings Insd. to \$40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
 Cicero, Illinois 60650
JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
 sekretorius
 Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balyš Brazdžionis,
'Gifts International', 'Parama', 'Terra',
'Marginial'.
Cleveland, Ohio — J. Žilionis
Detroit, Mich. —
St. Anthony's Parish Library.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — F. Sodaitis
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
P. Misevičius.
Montreal, Que. — P. Rudinskas. (Parish
Library)

ALBINAS KURKULIS

Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Members New York Stock Ex-
change and other Principal
Exchanges

209 So. La Salle St., Chicago, Ill.
(312) 332-0560 60604
Skambinti "Collect" iš bet kur JAV

KNYGOS

Algirdas Landsbergis, Muzika
ižengiant į neregėtus miestus. No-
velės, 224 psl. Išleido Ateities Lite-
ratūros Fondas, 1979. Aplankas
Nijolės Palubinskienės. Kietais vir-
šeliais kaina \$6.

Knygoje yra 7 novelės. Knyga
gaunama pas platintojus arba tie-
siog iš leidyklos šiuo adresu: Mrs.
M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin
Dr., Southfield, Mich. 49075.

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE"!

Siųskite metinę prenumeratą \$5.00

Užsakykite LAV savo giminėms
bei draugams, gyvenantiems rytinė-
se ir vidurio Amerikos valstybėse,
tegu susipažįsta su mūsų veikia ir
gyvenimu.

Galima LAV užsisakyti ir patele-
fonuojant — NO 4-2919.
90029.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIOJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p.
Išlaiko L. Radijo Klubas.
Programų koordinatorius Vladas GILYS
3329 1/2 Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213) 662-6906

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 104 meg.
Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227: Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
11:30 — 12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10 — 1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Višžinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentinos Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WNSR - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMA
7 programos savaitėje
Monday through Friday 5:30 pm—6 pm
Saturday & Sunday 8:30—9:30 am
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stotis 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEMlock 4-2413.

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pimdienio iki penktadienio
9 val. vakaro;
Visos laidos iš tos pačios stoties WOPA
1490 AM banga.
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ, 2646 W. 71st
St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa
kas šeštadienį 12:30 p. p.
1110 AM banga, WTIS stotis.
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburg — K. Kleiva,
telef. 360-1479.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI
Isteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA
2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226
WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos reikalais kreiptis: Albert Misur-
nas, 2483 Woodmere, Detroit, MI 48209,
tel. 841-3026; Algis Zaparackas, 4120
Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072,
tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:20—9:00 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas. Visais reikalais
kreiptis Antanas Janušis, 16778 Rougeway
Dr., Livonia, Mich. 48154. Tel. 421-4696

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:30 - 5:30 val. p. p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius.
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford CT 06114
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šešt. 4-5 v. p. p. ir 7-8 v. v.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Unio stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg
Vedėjas Prof. J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kezys, 217-25 54th Ave.
Bayside, N. Y. 11364
Telefonas: 229-9134

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12:30 — 1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15243

Hot Springs, Ark.

Lietuviška Radijo programa
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną mėnesio antrą, trečią ir ketvirtą
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS, FM banga 97,5 M.
Programos vedėja Salomėja Šmalžienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.
Stotis: WXXI-FM 91.5 MC
Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: Al. Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.
Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY
14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS BALSAS

W — 104 FM Stereo
Sekmadieniais 8 — 9 val. vak.
Ved. Viktoras Vaitkus
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173; 754-8780

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas L. Stankevičius.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada,
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 - 2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius.
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2
Tel. (416) 275-3134

Roma, Italia

ROMOS RADIOJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 megahertzais.
Vedėjas Dr. J. Gailius.
Circonvallazione NOMETANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Banga: 31,25, 19 ir 196 metry.
Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Isteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100

Tollus šlutas, vald. pirm.

Lietuvių kambario vidaus įrengimai Milwaukeo miesto muziejuje.